

**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22**

Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs

**Seme
rađa
profit**

**hrana
produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina IV • Broj 63 • 8. maj 2015. • cena 40 dinara

**сремске
новине**

POLJOPRIVREDA

ZAŠTITA

Na pojedinim parcelama kukuruza registrovano je prisustvo sive kukuruzne pipe, kao i simptomi oštećenja na biljkama kukuruza. Imago izgriza lišće i to najčešće duž ivica lista, što dovodi do poremećaja u razvoju i rastu biljaka. Štete na usevima kukuruza mogu biti naročito velike ako masovna pojava pipe usledi u periodu nicanja kukuruza i obrazovanja njegova prva dva do četiri lista.

Preporučuje se proizvođačima kukuruza da pregledaju useve na prisustvo sive kukuruzne pipe. Ukoliko se registruje 3 do 4 imaga po metru kvadratnom preporučuje se suzbijanje ove štetočine.

U OVOM BROJU

SUDBINA
ODUZETE IMOVINE:

**Restitucija
pre licitacije**

Strana 4.

DRAGOSLAV TOPIĆ
ULOŽIO U PLANTAŽE:

**Iz Beča u posao
sa jabukama**

Strana 7.

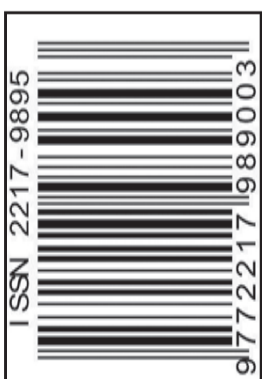
SALAŠ NOĆAJSKI • U POSETI POLJOPRIVREDNIKU VLADI TUFEGDŽIĆU

Ne smem da pravim računicu

Država mora da ima strategiju poljoprivrede, jer će se tako znati šta, ko i koliko radi. Za poljoprivredu neće biti budućnosti ako taj posao budu i dalje radili stariji ljudi - smatra Vlada Tufegdžić.

Strana 11.

SMS MALI OGLASI
063/8526-021

**KLUB ODGAJIVAČA SPORTSKIH
GOLUBOVA PISMONOŠA „ŠID 2006“**

**Kad se golub
ne(vrati) kući**

Strana 20.

**produktna berza ad
novi sad**

"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail: nsberza@eunet.rs, www.proberza.co.rs

od 27.4. do 30.4. 2015.

Pad cene kukuruza

**Silazna cena
pšenice**

**Dešavanja na
svetskim berzama**

BEOGRAD • PRED MEĐUNARODNI POLJOPRIVREDNI SAJAM

Rekordan broj izlagača

Prijavljeno više od 1.500 izlagača što je svojevrsan rekord. Sav izložbeni prostor, pre svega spoljni, u obimu od 40.000 metara kvadratnih je u potpunosti iznajmljen

Ministarka poljoprivrede i zaštite životne sredine prof. dr **Snežana Bogosavljević Bošković** je na konferenciji za medije u beogradskom Medija centru najavila niz aktivnosti kojima će se Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine predstaviti na 82. Međunarodnom sajmu poljoprivrede u Novom Sadu.

Ministarka Bogosavljević Bošković navela je da će resorno ministarstvo, kao i prethodnih godina, podržati Nacionalnu izložbu stoke koja je najveća izložba ovog tipa na Balkanu.

- Uz našu finansijsku podršku i organizacionu pomoć Nacionalnog udruženja za razvoj organske pro-

Sa konferencije za novinare

Najsrećnijem posetioču – traktor

Najsrećniji posetilac s kupljenom ulaznicom će na poklon dobiti traktor „belarus 320“, u Poklon-igri koju Novosadski sajam organizuje tokom Poljoprivrednog sajma. Pored toga, poklone su obezbedili i „Generali osiguranje Srbija“, kao i Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, rekla je izvršna direktorka za integrisane marketing komunikacije Novosadskog sajma **Jelena Marinković**. Ona je napomenula da se cene ulaznica nisu menjale u odnosu na prethodne godine, a da je u subotu, 10. maja Porodični dan, kada će cela porodica sa decom do 16 godina, moći da uđe po ceni jedne ulaznice koja košta 500 dinara.

izvodnje „Serbia organika“ i udruženja „Futoški kupus“, na sajmu će biti održana Izložba organskih proizvoda - rekla je ministar i naglasila da je u odnosu na prethodne godine novina to što će na izložbi biti predstavljeni i poljoprivredni proizvodi sa oznakom geografskog porekla.

Tokom održavanja sajma ministar Bogosavljević Bošković imaće niz bilateralnih sastanaka sa kolegama iz Ruske federacije, Hrvatske, Crne Gore, Makedonije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Austrije...

Predstavnici ministarstva učestvovaće na različitim seminarima iz oblasti stočarstva, zaštite bilja, veterine i ruralnog razvoja koji će biti održani na novosadskom sajmu. U okviru sajma biće i održana Kon-

ferencija o predžetvenom finansiranju. Stupanjem na snagu Zakona o finansiranju i obezbeđenju finansiranja poljoprivredne proizvodnje 1. juna 2015. godine, Srbija će postati prva zemlja u Evropi, koja će primeniti ovakav zakon i započeti sa uspostavljanjem sistema predžetvenog finansiranja poljoprivredne proizvodnje.

Takođe, svakog dana održavanja sajma, na svom štandu, predstavnici Ministarstva, biće na raspolaganju poljoprivrednicima i posetiocima, informišući ih o radu i aktivnostima ministarstva.

Generalni direktor Novosadskog sajma **Slobodan Cvetković** rekao je na konferenciji za novinare da je reč o najznačajnijoj poljoprivrednoj manifestaciji u Srbiji i regionu.

- Već sada imamo prijavljeno više od 1.500 izlagača što je svojevrsan rekord, u poslednjih par godina nismo imali toliki broj izlagača. Sav izložbeni prostor, pre svega spoljni, u obimu od 40.000 metara kvadratnih je u potpunosti iznajmljen i očekujemo da ćemo imati izuzetnu posećenost - kazao je Cvetković.

Ambasador Italije u Srbiji **Đuzepe Manco** podsetio je na tradicionalnu dobru saradnju dve zemlje u toj oblasti, dodajući da će u italijanskom paviljonu svoje proizvode i tehnologije predstaviti 10 firmi iz te zemlje.

Predstaviće se italijanske firme iz oblasti proizvodnje mašina i opreme za poljoprivredu, postrojenja za mlekarstvu, mesnu i prehrambenu

Kombajn od 500.000 evra

Međunarodni poljoprivredni sajam u Novom Sadu biće održan od 9. do 15. maja i okupiće rekordnih 1.500 izlagača iz 60 zemalja, najavili su organizatori. Zemlja prijatelj 82. Međunarodnog poljoprivrednog sajma je Italija, a prvi put na Novosadskom sajmu nastupa i jedna od najvećih poljoprivrednih kompanija iz Ujedinjenih Arapskih Emirata „Al Dahra“.

- Sa 1.500 izlagača koji će predstaviti proizvode i usluge iz više od 60 zemalja, 82. međunarodni poljoprivredni sajam je najznačajnija sajamska manifestacija iz oblasti agrara u ovom delu Evrope, rekao je na konferenciji za novinare, generalni direktor Novosadskog sajma mr Slobodan Cvetković

Posetioci će moći da vide više od 1.300 najrepresentativnijih grla iz domaćeg uzgoja, a svojevrsna izlagačka poslastica biće i kombajn za šećernu repu čija cena iznosi čak 500.000 evra.

industriju, sistema za tretiranje voća i povrća posle berbe, sistema za navodnjavanje, a svoje proizvode će predstaviti i proizvođači sadnica voća.

Ambasador Italije u Srbiji Đuzepe Manco je rekao da će zahvaljujući saradnji sa ministrom Bogosavljević Bošković u ovoj godini biti realizovano još važnih italijanskih investicija u Srbiju.

S. P.

BEOGRAD • PREDSTAVLJANJE ZAKONA O PREDŽETVENOM FINANSIRANJU

Rod kao zalog za zajam

13. maja, će u okviru Poljoprivrednog sajma u Novom Sadu biti održana velika konferencija na kojoj će ovaj akt biti detaljnije predstavljen, a u poslednjem kvartalu ove godine biće organizovan „karavan informisanosti“ u 15 opština u Srbiji

Zakon o predžetvenom finansiranju će omogućiti poljoprivrednicima da kao zalog za pozajmicu daju budući rod, što će im umnogome olakšati poljoprivrednu proizvodnju, rekao je državni sekretar Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine, **Danilo Golubović**.

Zakon o predžetvenom finansiranju stupa na snagu 1. juna, a 13. maja, će u okviru Poljoprivrednog sajma u Novom Sadu biti održana velika konferencija na kojoj će ovaj akt biti detaljnije predstavljen i na

kojoj će budućim učesnicima u sistemu biti bliže predstavljen način funkcionisanja sistema predžetvenog finansiranja.

Golubović je novinarima prilikom predstavljanja Zakona o predžetvenom finansiranju rekao da će registar ugovora o finansiranju biti uspostavljen u Agenciji za privredne registre (APR).

- Ovaj zakon je jedinstven i kao takav se prvi put primenjuje u Evropi - istakao je Golubović i dodao da Rusija, Bugarska i Ukrajina rade na pripremi sličnih akata.

- Korisnici ovog načina finansiranja mogu biti fizička lica, preduzetnici i pravna lica - rekao je Golubović i naglasio da bi ovaj zakon trebalo da utiče na povećanje osiguranja useva jer će samo tržište nametnuti ovaj uslov.

Koordinator FAO-EBRD projekata u Srbiji **Miloš Milovanović** izjavio je da je ovaj zakon bitan za Srbiju ne samo zbog hroničnog nedostatka finansijskih sredstava za poljoprivrednu proizvodnju već i zato što prebacuje težište finansiranja sa javnog na privatni sektor.

Predstavljanje Zakona o predžetvenom finansiranju

Milovanović je istakao i da ovaj zakon ne zahteva nikakvo administriranje od strane državnih organa i najavio da će u poslednjem kvartalu ove godine biti organizo-

van „karavan informisanosti“ u 15 opština u Srbiji gde će, u direktnom radu, budućim korisnicima biti približeno kako zakon funkcioniše u praksi.

S. P.

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • DIREKTOR: Dragan Đorđević

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić • TEHNIČKI UREDNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Mišan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • MARKETING: 063/8526-021
• ŠTAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • RegistarSKI broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

Prednost kukuruzu nad šećernom repom

Stručnjaci smatraju da je glavni posao sezone - prolećna setva, koja se u Sremu ove godine obavlja na 179.000 hektara, mogla da bude i ranije završena. Zasejano 95 odsto površina, a proizvođači dali prednost kukuruzu nad šećernom repom

Prošlogodišnja loša iskustva sremskih proizvođača šećerne repe sa šećeranama i te kako su uticala na njihovo ovogodišnje opredeljenje za gajenje tog useva. Od planiranih 12.250 hektara zasejano je 66,7 odsto ili 8.175 hektara. Setva rep[e] je završena, a dobri poznavaoči prilika u poljoprivredi poručuju da se stanje na terenu ni ubuduće neće bitnije promeniti ako proizvođač

ne bude bio zaštićeniji i ne bude ostvario bolju cenu.

Setva u Sremu je u samoj završnici, zasejane su glavne ratarske kulture, ali sejalice imaju posla u setvi kukuruza, soje, duvana i povrća. Od 179.000 hektara, koliko je bilo za prolećnu setvu, zasejano je oko 95 odsto. Prema podacima koje ima Sremska privredna komora, a koji se odnose na stanje od početka ove nedelje, setva šećerne repe je završena 8.175 hektara što je u odnosu na plan i skoro 50 posto manje od normalnih površina koje su bile pod repom u Sremu.

- To je bila i prognoza s obzrom na prošlogodišnja iskustva i na cenu repe koje su u ovoj godini nudi. Nagoveštava se povećanje cena, slobodan izvoz, navodno već ima ugovora naših proizvođača sa hrvatskim šećeranama, ali će se videti šta će biti. Da li će se korigovati domaće cene i koliko ostaje da vidimo. Takvo raspoloženje za setvom repe kakvo je u Sremu vlada i u celoj Srbiji, a to znači da sve šećerane neće imati posla ove godine, smatra **Vladimir Vlaović**, sekretar odbora Udruženja za

Vladimir Vlaović, generalni sekretar Sremske privredne komore

agrar i generalni sekretar Sremske privredne komore.

Setva suncokreta nije završena, a do kraja prošle sedmice je zasejano 8.427 hektara ili 11 odsto više od plana. Soja, čija setva nije završena, zasejana je na 98 odsto plana ili na površini od 25.102 hektara u Sremu.

- Merkantilni kukuruz će biti zasejan na površini od oko 120.000 hektara, a do 4. maja taj posao je obavljen na preko 101.000 hektara ili 84,5 odsto planirane površine. Semenski kukuruz je na početku setve, a zasejan je na 10 odsto planiranih površina. Povrće je zasejano na šest odsto većoj površini nego lane, krmno bilje zastupljeno na 2.216 hektara ili 64,8 odsto plana, ostala je sadnja duvana koji je ove godine planiran na 2.740 hektara, a očekujem da će ga biti više - analizirao je **Vlada Vlaović** plan i ostvarenje setve.

Vremenski uslovi su uticali na dužinu setve, ipak ona ne kasni, ali su, po mišljenju stručnjaka, poljoprivrednici mogli nešto ranije da obavljaju ovaj posao. U martu i prvom polovini aprila dani su bili hladni i otud nešto kasnija setva, smatra **Vlaović**.

- Zbog isušivanja setvenog sloja bila je problematična setva posle polovine aprila pa su mnoge kulture bile presejane, tako da imamo prošaranu stanje na polju. Poslednje kiše koje su pale poboljšale stanje useva - ocenio je **Vlaović**.

Ovogodišnja setva je po troškovniku, na prošlogodišnjem nivou, smatra naš sagovornik. Ostala je otprilike ista cena semena, herbicida, đubriva, a i cena goriva nije bitnije drugačija.

Setva je obavljena zastarelim mehanizacijom, jer je poznato da kod nas uz našu staru mehanizaciju dolazi ono što se na zapadu ne koristi. Sa starom mehanizacijom je veća potrošnja goriva, imamo više gubitaka. Znaju to naši proizvođači, ali nemaju mogućnost da kupe nove traktore i kombajne, a treba da znaju da je novo, dugoročno posmatrano, isplativije nego kupovina polovnog traktora. Kod nas nema ni povoljnih kredita za mehanizaciju kao na zapadu, gde proizvođač kada otplati kupljenu mašinu prodaje i kupuje novu. Tako nema troškova na rezervnim delovima, nema rastura i tu ostvaruje uštede.

Šećerna repa

Opština	Plan u hektarima	Zasejano	U procentima
1.Indija	2.225	1.830	82,2
2.Irig	0	0	
3.Pećinci	200	450	225,0
4.Ruma	1.050	570	54,3
5.S.Mitrovica	3.625	1.830	50,5
6.S.Pazova	3.250	2.645	81,4
7.Š i d	1.900	850	44,7
Ukupno	12.250	8.175	66,7

Suncokret

Opština	Plan u hektarima	Zasejano	U procentima
1.Indija	1.100	1.205	109,5
2.Irig	560	580	103,6
3.Pećinci	2.470	2.320	93,9
4.Ruma	908	1.130	124,4
5.S.Mitrovica	980	685	70,0
6.S.Pazova	1.130	1.335	118,1
7.Š i d	462	1.172	253,7
Ukupno	7.610	8.427	110,7

Soja

Opština	Plan u hektarima	Zasejano	U procentima
1.Indija	890	965	108,4
2.Irig	580	535	92,2
3.Pećinci	1.210	1.425	117,8
4.Ruma	2.930	2.150	73,4
5.S.Mitrovica	7.220	7.530	104,3
6.S.Pazova	2.010	2.480	123,4
7.Š i d	10.720	10.017	93,4
Ukupno	25.560	25.102	98,2

Merkantilni kukuruz

Opština	Plan u hektarima	Zasejano	U procentima
1.Indija	17.910	15.230	70,7
2.Irig	6.460	5.950	92,1
3.Pećinci	15.730	11.300	71,8
4.Ruma	21.370	19.050	89,1
5.S.Mitrovica	24.810	21.870	88,1
6.S.Pazova	15.620	15.671	100,3
7.Š i d	18.010	12.002	66,6
Ukupno	119.910	101.073	84,3

Semenski kukuruz

Opština	Plan u hektarima	Zasejano	U procentima
1.Indija	160		
2.Irig	0		
3.Pećinci	0		
4.Ruma	705		
5.S.Mitrovica	160		
6.S.Pazova	110		
7.Š i d	165	125	75,8
Ukupno	1.300	125	9,6

Duvan

Opština	Plan u hektarima
1.Indija	600
2.Irig	0
3.Pećinci	0
4.Ruma	450
5.S.Mitrovica	80
6.S.Pazova	1.100
7.Š i d	510
Ukupno	2.740

Krmno bilje

Opština	Plan u hektarima	Zasejano	U procentima
1.Indija	255	220	86,3
2.Irig	300	215	71,7
3.Pećinci	175	150	85,7
4.Ruma	850	280	32,9
5.S.Mitrovica	870	830	95,4
6.S.Pazova	545	350	64,2
7.Š i d	420	170	40,5
Ukupno	3.415	2.215	64,8

Povrće

Opština	Plan u hektarima	Zasejano	U procentima
1.Indija	401	365	91,0
2.Irig	100	95	95,0
3.Pećinci	850	870	102,3
4.Ruma	1.368	2.500	183,8
5.S.Mitrovica	1.110	985	88,7
6.S.Pazova	372	240	64,5
7.Š i d	849	300	35,3
Ukupno	5.050	5.355	106,0

Najvažnija je zaštita

Kako navode stručnjaci u poljoprivredi ovih dana je najaktuelnija kultivacija šećerne repe i prskanje i zaštita ratarskih kultura od korova. Kada je reč o visokim temperaturama za ovo doba godine, agronomi kažu da vremenske prilike pogoduju svim ratarskim kulturama, ali bi bilo dobro da padne veća količina kiše koja bi posebno pogodovala pšenici. Pšenica se nalazi u fazi predklasanja i potrebna joj je veća količina vla-

ge u odnosu na ostale poljoprivredne kulture. Važno je obratiti pažnju na pojavu korova, a kako se dalje navodi šećerna repa je treći put tretirana, dok je na soji i kukuruzu jednom izvršena zaštita od korova, pre nicanja. Kako ne bi došlo do pojave bolesti na pšenici, stanje se redovno prati kako bi se eventualno izvršilo još jedno tretiranje navode poljoprivredni stručnjaci.

M. B.

S.D. - S.N.

AGRARNE REFORME JUČE, DANAS I SUTRA

Restitucija zemljišta pre licitacije

Agrarna reforma kao zakonska regulativa usmerena na redistribuciju agrarnih resursa jedne zemlje nije izmišljotina komunističkog režima iz polovine prošlog veka, već je ona sastavni deo svih velikih i suštinskih, društveno-ekonomskih promena, narodnih revolucija i kontrarevolucija, seoba i egzodusa naroda. Svaku agrarnu reformu treba vrednovati u kontekstu vremena, u kome je ona sprovedena, kao i sa merilom vremenske distance slobodne i nezavisne istorije

Posle nekoliko decenija srpska poljoprivreda se ponovo nalazi pred egzistencijalnom dilemom-kako ponovo sprovesti agrarnu reformu, kojom bi se ovom prilikom ispravile nepravde iz prošlih vremena, kada su agrarne reforme nemilosrdno cepale, prekrajale i oduzimale zemljište ne samo veleposednicima i grofovima već i vrednim seljacima, a time uništavale porodično gazdinstvo kao klasičan i najprirodniji oblik poljoprivredne proizvodnje.

„Treba naglasiti da agrarna reforma kao zakonska regulativa usmerena na redistribuciju agrarnih resursa jedne zemlje nije izmišljotina komunističkog režima iz polovine prošlog veka, već je ona sastavni deo svih velikih i suštinskih, društveno-ekonomskih promena, narodnih revolucija i kontrarevolucija, seoba i egzodusa naroda. Svaku agrarnu reformu treba vrednovati u kontekstu vremena, u kome je ona sprovedena, kao i sa merilom vremenske distance slobodne i nezavisne istorije”, kaže prof. dr Jan Kišgeci, eks ministar poljoprivrede u Vladi Srbije.

Srpske agrarne reforme u prošlosti

Proširenjem granica Srbije 1878. godine na jugoistok (Niš, Piro, Leskovac) nametnulo se pitanje razrešenja problema imovinskih odnosa u novooslobođenim krajevima. Srbi-

ja, kao zemlja slobodnog seljaštva, nije mogla trpeti feudalni sistem, ali je proglašenje seljaka vlasnicima bez naknade bilo protivno odredbama Berlinskog ugovora, koji je izričito nalagao poštovanje imovinskih prava muslimana. Iz novooslobođenih krajeva iselio se pri završetku rata znatan broj muslimanskih stanovnika. Prvo naseljavanje je donelo samovlasno zauzimanje zemlje i seču državnih šuma.

U 1880. godini donet je Zakon o naseljavanju, kojim je uneto nešto reda: propisano je da jedna porodica može dobiti najviše četiri hektara i 2.000 metara kvadratnih za kuću, da se u zadržanim porodicama dodaju još po dva hektara za svaku mušku osobu stariju od 16 godina, da naselenici stiču pravo vlasništva tek posle 15 godina savesnog držanja. Zatim je donet i Zakon o agrar-

Prvu inicijativu za agrarnu reformu je dao Kralj Aleksandar – Ujedinitelj 1919. godine. Proklamovao je da se ukinu veliki zemljišni posedi, a zemlja podeli siromašnim seljacima sa pravičnom naknadom dosadašnjim vlasnicima

nim odnosima u novim krajevima, kojim je naređen prinudan otkup spahijskih imanja - prinudan i za seljake i za spahije. Time je likvidiran feudalni sistem u Srbiji. Odštetu su određivali prema slobodnoj pogodbi, ili prema odluci posebnih državnih komisija. Tu naknadu su „imali platiti” sami seljaci iz svojih sredstava u roku od pet godina. Turci su mogli zadržati samo varška imanja.

Ubrzo se pojavio diplomatski problem, jer plaćanje odštete Turcima nije išlo. Srpska vlada je zbog toga 1882. godine zaključila inostrani kredit u visini 4,5 miliona dinara iz koga je isplatila turske vlasnike zemlje i postala poverilac prema seljacima. Trebalo je da seljaci otplate taj dug državi tokom 15 do 25 godina. Kao što se moglo i očekivati to su vrlo slabo činili. Svaki režim gledao je kroz prste agrarnim dužnicima s juga Srbije, težeći da ih pridobije za svoju stranku i popravi šanse na izborima.

Naplata agrarnih dugova poboljšana je tek 1890-tih godina, a 1902. godine ukinuta je kamata na dug (do tada sedam odsto) i određeno da se dug mora otplatiti za sledećih 20 godina.

Eliminacija feudalnih odnosa u Kraljevini SHS

„Agrarna reforma nastala je iz želje da se likvidiraju feudalni odnosi u novostvorenoj Kraljevini Sr-

REČ AUTORA

Restitucija, crkvena imovina, zadružna imovina

Naslednici imovine, oduzete i otete posle Drugog svetskog rata čekali su više od šest i po decenija da se donese Zakon o restituciji i vraćanju imovine. Republika Srbija je bila jedna od poslednjih bivših komunističkih zemalja koja je donela taj zakon. Kada je reč o njegovom sprovođenju, još su to samo pionirski koraci. Od njega se očekuje da se spreče nove špekulacije, odnosno prodaja imovine, koja već ima vlasnike. Inače, oko 140.000 vlasnika i naslednika traži od države da im se vrati imovina oteta posle Drugog svetskog rata.

Osnovni model na kom se zasniva Zakon o restituciji je vraćanje oduzete imovine u onim slučajevima gde je to moguće. To je najpravičniji i ujedno najjeftiniji način da se obeštete pravi vlasnici. Osim troškova, država od ovog obimnog posla očekuje i brojne koristi, iako je on veoma komplikovan i podrazumeva zadovoljenje istorijskih prava izvornih vlasnika. Ovo je poduhvat od velikog političkog i državnog značaja, jer će se tako konačno urediti zemljišne knjige i pojasniti vlasnički odnosi, što su ključni zahtevi stranih investitora. Iako donet sa višedecenijskim zakašnjenjem, i sadašnje vlasti, kao i mnoge pre njih, obećavaju da će ispraviti nepravdu i svima pošteno vratiti imovinu. Jer, kako je jedna država oduzela, ta-

ko druga, po istom kriterijumu, može i da vrati!

Zakonom o agrarnoj reformi iz 1945. godine Srpskoj pravoslavnoj crkvi oduzeto je oko 70.000 hektara plodne zemlje i šuma. Crkve su po tom zakonu mogle imati samo po deset hektara, a crkve i manastiri od izuzetne istorijske važnosti po 30 hektara zemlje i šume. Zakonom o nacionalizaciji iz 1958. godine crkvena imovina ponovo je došla pod udar. Naime, tada je Srpska pravoslavna crkva ostala bez 1.181 zgrade. One su do tada uglavnom služile za smeštaj sveštenika i njihovih porodica ili kao poslovni prostor. U Beogradu je praktično nacionalizovano sve osim zgrade Patrijaršije! I za povraćaj ove imovine donet je zakon čije je sprovođenje u toku. Crkvenim pregovaračima, sve vlasti, pa i predsednik Srbije, 2013. godine obećavale su vraćanje imovine. Imovinu očekuju sve verske zajednice na teritoriji nekadašnje Jugoslavije i Srbije. Ali, i to za sada ide „puževim korakom”.

U Vojvodini je posle Drugog svetskog rata ukupno nacionalizovano 668.412 hektara poljoprivrednog zemljišta, i to od 87.000 vlasnika. Najviše je oteto od podunavskih Švaba, i to 389.250 hektara, od 1.193 veleposednika je oduzeto 84.000 hektara, od crkava 34.522 hektara, od nezemljoradnika 42.000 hektara, a od

takozvanih neprijatelja, kojima je imovina konfiskovana po presudi, 22.951 hektara.

Za sada, najteža sudbina je u zadržanju. Jer u ovoj oblasti se najmanje odmaklo u vraćanju imovine i donošenju zakona. Već tri decenije se obećava vraćanje oduzete takozvane imovine, više od 200.000 hektara i nekoliko hiljada zgrada. Samo u Vojvodini zadržane trenutno imaju oko 75.000 hektara takozvanih zadružnih nji-va. Međutim, zadrugari tvrde da je njihovih oranica nogo više, jer su neka poljoprivredna preduzeća zadružnu imovinu prodavala kao društvenu. Iako zadružna imovina ima titulara, oni koji su do nje lako dolazili svesno su je i prodavali kako bi olako došli do bogatstva. Zadrugari čekaju političku volju partijske oligarhije da donese odluku o vraćanju imovine, ali i novi zakon o zadrugama. Jer, sad je na čekanju deset verzija nacrtanog zakona, ali nijedna nije stigla do Vlade Srbije i Parlamenta. U izradi je nova 11 verzija nacrtanog zakona uz novo obećanje da će zakon ugledati svetlo dana na kraju 2015. godine!

Dakle, uslov ulaska Srbije u Evropsku uniju je rešavanje problema restitucije, crkvene i zadružne imovine. Ne na obećanjima, već u zakonima, praksi i – životu! Odnosno, da naslednici postanu vlasnici dedovine!

ba, Hrvata i Slovenaca (SHS), da se odgovori očekivanjima seljaka iz pasivnih krajeva za poboljšanjem njihovog položaja, da se koloniziraju severni, nacionalno mešoviti krajevi (posebno Vojvodina) i da se veleposednicima stranim državljanima, često odanima tuđim dinastijama, oduzme zemlja. Povod agrarnoj reformi bilo je i obećanje koje je srpska vlada formalno dala na Krflu 1917. godine da će svaki dobrovoljac dobiti posle završetka rata osam jutara ako je borac i pet jutara zemlje ako nije bio borac.

Koliko je kome oduzeto?

Na osnovu podataka Austro-ugarskih zemljišnih knjiga iz 1914. godine može se dobiti orijentacioni uvid o velikim posjedima na području nove države SHS, koje su bile predmet velike odluke Kralja Aleksandra Ujedinitelja iz 1919. godine.

Grof Čekonić	39.000 kj
Grof Kotek	33.000 kj
Knez Odeskalki	25.000 kj
Grof Elc	25.000 kj
Grof Karočanji	24.000 kj
Grof Feliks Harnkurt	21.600 kj
Grof Pejačević	15.600 kj
Porodica Lebah	13.800 kj
Marija Sečenji	10.500 kj
Porodica Latinović	9.700 kj
Grof Bačanji	8.000 kj
Grof Janoš Ziči	8.000 kj
Artur i Karlo Lederer	7.800 kj
Gedeon Dunderski	7.000 kj
Đoka Dunderski	4.500 kj
Lajoš Redl	4.000 kj

(Katastarsko jutro= 0,57 hektara.)

S ekonomskog stanovišta agrarna reforma je branjena tezom da je mali seljački posed efikasniji od krupnoga. Zalaganja za agrarnu reformu dobro su se uklopila u stranačku političku borbu, oslonjenu na demagogiju. Ideja o agrarnoj reformi nije bila samo pitanje političkog trenutka, već i nastavak težnji seljaka i reformskih agrarnih pokreta iz prethodnih decenija. Prvu inicijativu za agrarnu reformu je dao Kralj Aleksandar – Ujedinitelj 1919. godine. Proklamovao je da se ukinu veliki zemljišni posedi, a zemlja podeli siromašnim seljacima sa pravičnom naknadom dosadašnjim vlasnicima. Vlada je donela Prethodne odredbe za pripremu agrarne reforme, koje su postale program agrarne reforme. Odredbama je predviđeno da se veliki posedi brzo sekvestriraju i podeli, s tim da se formalna strana (propisi i sudska odluka) naknadno reši kao i da zemlju dobiju prvenstveno zemljoradnici koji nemaju zemlje, i to onoliko koliko da prednost imaju udovice poginulih vojnika, ratni invalidi i dobrovoljci. Oduzimaju se svi veliki posedi veći od 100 do 500 jutara, tj. 57,5 do 277,5 hektara, zavisno od kvaliteta zemlje i lokalnih prilika, a njihove površine će se podeliti zemljoradnicima, uz plaćanje odštete i privremene rente. Posedi habsburške dinastije i onih koji su posede dobili od te dinastije oduzimaju se bez naknade”, ističe Kišgeci.

Nastaviće se

(Delovi iz knjige Branislava Gulana „Sudbina oduzete imovine”. Knjiga se može naručiti (cena 2.000,00 dinara) kod izdavača banatski kulturni centar, JNA 35, Novo Miloševo, e-mail:banatski-kulturni-centar@gmail.com ili na tel 023/783-155. Ili kod autora na e-mail:gulan@nscable.net ili na tel. 063/8-666-527)

INĐIJA • DEJAN TITELAC, MLADI PČELAR

Sezona u punom jeku

Iako se niko u njegovoj porodici nije bavio pčelarstvom, ovaj mladić se odvažio da napravi sopstveni biznis i proizvodi med. Danas, kako kaže, porodica mu pruža punu podršku kao i članovi Udruženja "Roj"

Da pčelarstvo nije samo biznis za starije i iskusnije pčelare potvrđuje priča Dejana Ti-

telca, dvadesetogodšnjeg mladića iz Indije, koji se poslednjih pet godina intenzivno bavi ovim poslom.

Košnice kao donacija

Iako se niko u njegovoj porodici nije bavio pčelarstvom, ovaj mladić se odvažio da napravi sopstveni biznis i proizvodi med. Danas, kako kaže, porodica mu pruža punu podršku kao i članovi Udruženja "Roj". Dejan je pre nešto više od pola godine, kao najmlađi pčelar, preko pokrajinskog konkursa dobio deset novih košnica i to mu je, priča nam, bio stumulans i značajna pomoć i podrška da nastavi da se bavi pčelarstvom.

- Počeo sam pre pet godina i trenutno imam 13 društava. Ono što je sada najaktuelnije u poslu jeste da upravo kreće bagremova paša, pa se spremamo za seobu. Nakon bagrema bih trebao da razrojim društva - kaže ovaj mladi pčelar.

Podsetićemo, Evropska unija je donirala po deset novih košnica sa rojevima za najmlađe pčelare u nekoliko opština u Vojvodini. Dejan se sa dva momka iz indijske opštine prijavio na konkurs i dobio košnice.

- Znači mi svaka vrsta pomoći i podrške i veoma sam zadovoljan što sam imao priliku da dobijem nove košnice. U pčelarstvu ima puno posla pa ako ako hoćemo dobre prinose mora i da se radi - tvrdi on i kaže da nijedan posao nije težak ako se voli.

Dejan Titelać

On se priseća da je interesovanje za pčelarstvo počelo pre par godina kada je jednom prilikom drugaru pomagao oko njegovih košnica i tada je iz znatiželje poželeo i on da započne sopstveni posao.

- Posao mi je delovao interesantno, pa mi je drug ubrzo dao jedan roj i tako sam započeo samostalno da radim. U prvo vreme sam želeo

samo da zaradim džeparac a u međuvremenu i zavoleo posao jer su me učili ljudi koji su pravi majstori u poslu i imaju veliko iskustvo - počinje priču Dejan i objašnjava:

-Svakom pčelaru početniku je bilo kakva pomoć dobro došla, ove godine planiram da dodjem do 30 društava kaže ovaj mladi i ambiciozni pčelar iz Indije. Imam veliku podršku porodice, prijatelja i mog mentora Dejana koji su uz mene tako da sa zadovoljstvom stičem nova znanja u vezi ovog posla.

Dejan je i član indijskog Udruženja pčelara „Roj“ i ima samo reči hvale za njih jer su mu pomogli prilikom edukacije o pčelarstvu. Kako kaže i sam se edukuje čitajući stručne časopise i knjige kako bi bio bolji i uspešniji u svom poslu.

Imajući u vidu činjenicu da je pčelarstvo „posao na točkovima“ i da se košnice sele, Dejan ističe da svake godine pčele nose na Cer, Frušku goru i u Banat. On dodaje da pčelarska sezona u punom jeku traje od aprila kada se košnice spremaju do septembra meseca. Na kraju ističe da med, za sada, prodaje od kuće, ali da u narednom period želi da poveća količine i ozbiljnije se posveti biznisu.

M. Balabanović

SURETI

VOJKA • DRAGAN STANIŠIĆ
O FUNKCIONISANJU MEŠOVITOG
DOMAĆINSTVA

Zaposleni, a obrađuju zemlju

Dragan Stanišić u Kancelariji Udruženja poljoprivrednika

Dragana Stanišića iz Vojke, koji potiče iz mešovito radničko-poljoprivrednog domaćinstva i nastavlja porodičnu tradiciju, zatekli smo u Kancelariji Udruženja poljoprivrednika u Staroj Pazovi radi pripreme dokumentacije za subvencije za đubrivo i gorivo. Tom prilikom porazgovarali smo o životu u jednom mešovito domaćinstvu.

- Kad radite i kad se bavite zemljoradnjom, uvek je to rad u smenama. Kad niste u firmi, angažovani ste kod kuće, trošite svoje slobodno vreme na poljoprivredne poslove. Racimo, kad radim u drugoj smeni, prepodne završavam sve ove poslove, u bašti, na njivi, oko svilja i obrnuto. Kad radim treću smenu, malo odmorim, pa opet poljoprivreda. Eto to je život u smenama - kaže Dragan, ali se ne žali jer je tako i navikao.

I njegovi roditelji, danas penzioneri Siniša i Gordana bili su zaposleni, ali su svoju zemlju uvek obrađivali. I danas pomažu, ističe naš sagovornik, trgovac po profesiji, a po zanimanju viljuškarista u „Milšpedu“ u Krnješevcima. Supruga Ivana sa kojom ima troje dece, radi u plastičarskoj firmi „Sanjaplast“ u Novoj Pazovi i ona je zauzeta oko dece i ptiptomogne u baštenskim poslovima. Iako su zaposleni, Stanišići obrađuju 15-tak jutara svoje zemlje i nešto iz zakupa. Seju kukuruz, pšenicu i ječam i bave se stočarstvom. Drže svinje, ali po pitanju plasmana nisu zadovoljni.

- Šta da vam kažem, sa subvencijama, daj šta daš, ali sad nisam imao kome da prodam svinje. Kako mogu da budem zadovoljan. Prodao sam na kraju u jednu mesaru po 145 dinara po kilogramu žive vage gde ću isplatu čekati mesec dana. Što se tovljenika tiče, ova je godina baš teška. Skupa je hrana. Kukuruz imamo svoj, ali premiksi mnogo koštaju - žali se Dragan, ali ipak planira proširenje svinjarske proizvodnje.

- Kupio sam ove godine pet nazimica s pedigreeom i planiram da prodajem pedigreeane prasiće, dodaje Stanišić, istakavši da selo nikada ne bi menjao za grad.

- Navikao sam na život u selu i da se radi. Sad sam u srednjim godinama kad nema nazad. Idemo na godišnji odmor i u principu, ovakvim načinom života ja sam zadovoljan - kaže na kraju naš sagovornik.

I po njegovoj priči moglo bi se zaključiti da mešovita radničko-poljoprivredna domaćinstva i pored života u smenama, imaju i neke svoje prednosti. Bar nisu uslovljena vegetacionim ili proizvodnim ciklusom u stočarstvu. Što bi se, reklo, mesečno kane živ novac koji može da se obrne i „oplodi“ u poljoprivredi. Jedino, kao i sve ostale zemljoradnike može da ugrozi nesiguran plasman i niske cene. Stabilnost poljoprivredi je najpotrebnija, dugoročno gledano.

G. M.

AKTUELNOSTI

NOVI SAD • IZ GARANCIJSKOG FONDA VOJVODINE

Poljoprivrednicima krediti za energetska efikasnost

Maksimalan iznos kredita je 250.000 evra, uz rok otplate do 7 godina, pri čemu grejs period ne može biti duži od godinu dana

Garancijski fond AP Vojvodine pokrenuo je novu konkursnu liniju za odobravanje garancija za obezbeđenje dugoročnih kredita namenjenih finansiranju nabavke nove energetske efikasne opreme i opreme neophodne za korišćenje obnovljivih izvora energije. Ukupan garantni potencijal Fonda po ovom konkursu je 200 miliona dinara sa mogućnošću proširenja. Tim povodom, Fond je sa kreditorima, tačnije sa predstavnicima pet komercijalnih banaka - AIK banka AD Niš, Banca Intesa, Komercijalna banka AD Beograd, Credit Agricole Srbija, i ProCredit banka - koje su pružile podršku ovom programu, danas potpisao sporazume. Na ovaj način značajno će se unaprediti proizvodnja i konkurentnost farmera i poljoprivrednih gazdinstava iz Vojvodine na tržištu.

Korisnici kredita mogu biti mikro, mala i srednja preduzeća, preduzetnici i nosioci registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, sa područja AP Vojvodine. Maksimalan iznos kredita je 250.000 evra, uz rok otplate do 7 godina, pri čemu grejs period ne može biti duži od godinu dana. Tokom maja meseca biće objavljen i prvi konkurs za garantovanje kredita odobrenih za nabavku energetske efikasne opreme, uz ugovorenu visinu kamate od maksimalno 5,95 odsto fiksno ili varijabilno.

Potpisivanju sporazuma prisustvovao je potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost polova Miroslav Vasin, koji je istakao da Pokrajinska vlada ulaže značajne napore kako bi podržala i pomogla sektor preduzetništva, posebno mala i srednja preduzeća, posebno nabavkom opreme i mašina za proizvodnju, što ujedno podstiče efikasnost u poslovanju i konkurentnost na domaćem i inostranom tržištu.

Sa potpisivanja sporazuma sa bankama

Prema rečima pokrajinskog sekretara za energetiku i mineralne sirovine Nenada Stankovića, konkursne linije Garancijskog fonda predstavljaju korak napred u unapređenju poslovanja preduzetnika kroz podizanje energetske efikasnosti i korišćenje obnovljivih izvora energije. Sekretarijat planira raspisivanje konkursa koji će za nameću imati korišćenje obnovljivih izvora energije i to za uvođenje grejanja u poljoprivrednim gazdinstvima, potom za potrebe mlečne industrije i korišćenje solarne energije za navodnjavanje malih površina.

Na pokretanje nove konkursne linije, koja je jedinstvena na našem tržištu, Garancijski fond AP Vojvodine odlučio se nakon analize stanja na tržištu i potreba vođovodskih preduzetnika i farmera. Takođe, ova konkursna linija će omogućiti zainte-

resovanim korisnicima da u cilju efikasnijeg korišćenja energije, izvrše zamenu sistema grejanja, izolaciju spoljnih zidova, krovova, prozora i vrata, zamenu konvecionalnog sistema grejanja toplotnom pumpom, ugradnju solarno-termalnog sistema za toplu sanitarnu vodu. U oblasti poljoprivrede, predviđena je mogućnost zamene starih traktora i kombajna novim, kao i poljoprivrednih alata koji smanjuju potrošnju energije tokom poljoprivrednih radova.

U cilju promovisanja novog garantnog programa, kao i same proizvodnje i korišćenja biomase u poljoprivredi, Garancijski fond AP Vojvodine 12. maja organizuje Međunarodnu konferenciju „Promovisanje obnovljivih izvora energije: biomasa u poljoprivredi“.

S. P.

Pojava minirajuće muve luka

Na području delovanja RC Kruševac, lokalitet Poljna, vizuelnim pregledom crnog luka ustanovili smo da se luk nalazi u fenofazi 14 BBCH skala-(Četvrti list, duži od 3cm jasno vidljiv). Pregledom smo utvrdili prisusvo jaja i larvi od minirajuće muve luka (*Napomyza gymnostoma*) i to u indeksu napada 12,5 za larve.

Minirajuća muva ima dve gene-

racije godišnje. Prezimljiva u stadijumu lutke u napadnutim biljkama ili u zemljištu. Ženka polaže jaja ispod epidermisa u osnovi lista, a ispijene larve se hrane parenhimom praveći hodnike (mine), kreću se prema lisnom rukavcu i lukovici gde se učaure.

Preporuka proizvođačima je da pregledaju svoje useve i gde prime- te oštećenja od minirajuće lukove

Larva drvesnice (*Zeuzera pyrina*) u zasadu maline sorte Vilamet.

simptoma rđe luka (*Puccinia porri*) na donjim listovima. Simptomi se ispoljavaju u vidu pustula crvenkastomrke boje – uredosorusi koji su ispunjeni rdastom praškastom masom spora – uredospora. Kasnije na listovima dolazi do pojave crnih teleutosorusa koji su ispunjeni teletosporama. Jače zaraženo lišće se suši i otpada. Razvoju bolesti pogoduje visoka relativna vlažnost vazduha, umerena ili niža temperatura, gusta setva i obilno dubrenje azotom.

Drvesnica (*Zeuzera pyrina*)

Na području delovanja RC Leskovac, na lokalitetu Vučje, vizuelnim pregledom zasada maline sorte Vilamet registrovano je prisustvo larvi drvesnice (*Zeuzera pyrina*), žučkaste nijanse sa karakterističnim crnim tačkicama. Naseljeni izdanci maline zaostaju u porastu i suše se.

Preporuka proizvođačima je uklanjanje izdanaka gde se prime- ti crvenkasti izmet štetočine i pojava venjenja i sušenja izdanaka. Zasad maline treba održavati u dobrom kondicionom stanju.

muve u vidu sitnih pega raspoređenih u nizu, urade insekticidni tretman preparatima na bazi aktivne materije acetamiprid (Voleey 20 SP) 0,2-0,25kg/ha i to samo za luk koji se ne koristi u proleće za ishranu.

Zaštita vinove loze

Na području delovanja RC Leskovac na lokalitetu Hisar vinova loza se nalazi u fazi prema BBCH 14-16 (cvast jasno vidljiva do faze cvast nabubrela, cvetovi zatvoreni zajedno spojeni).

U ovom periodu RC Leskovac ne preporučuje vinogradarima tretman protiv parazita prouzrokovala plamenjače (*Plasmopara viticola*).

Međutim, zbog pojave crne pegavosti (*Phomopsis viticola*) u jačem intenzitetu poslednjih neko-

liko godina preporuka je primena nekog od preparata: Mankogal 80(a.m.mankozebe) 0,25 posto, Folpet 50 WP (a.m.Folpan) 0,2 posto.

Za suzbijanje pepelnice vinove loze (*Uncinula necator*) u fazi intenzivnog porasta preporučujemo neki od fungicida: Crystal 250-EC (a.m. kvinoksifen) 0,015-0,02 posto, Postalon 90-SC (a.m. miklobutanil+kvinoksifen) 0,8-1,25 l/ha, Vivando (a.m.metrafenon) 0,015-0,02 posto, Topas 100-EC (penkonazol) 0,04 posto Talendo (a.m. prokvinazid) 0,2-0,25 l/ha

Rđa belog luka

Vizuelnim pregledom useva belog luka na lokalitetu Sombor (Toplana) registrovali smo prisustvo

Fenofaza vinove loze prema BBCH skali 14-16

AKTUELNOSTI

NOVI SAD • IZ POKRAJINSKOG SEKRETARIJATA ZA POLJOPRIVREDU

Poljoprivrednicima 131 milion dinara

Korisnici sredstava za protivgradne mreže i male pogone

Potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Branislav Bogaroški, uručio je krajem aprila 91 ugovor korisnicima koji su dobili bespovratna sredstva za podizanje protivgradnih mreža i za male prerađivačke kapacitete. Ukupna vrednost investicija po dodeljenim ugovorima jeste 131 milion dinara.

Potpredsednik Bogaroški je kazao da je interesovanje za konkurse Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu znatno veće u odnosu na ranije godine, čemu je sigurno doprinelo i predstavljanje mera i programa tog sekretarijata poljoprivrednicima širom Vojvodine.

- S obzirom na iskazano intere-

sovanje za konkurs za male prerađivačke kapacitete, gde smo od predviđenih 70 miliona dinara, po ugovorima već dodelili oko 66 miliona dinara, pokušaćemo da u rebalansu budžeta obezbedimo dodatna sredstva, i da eventualno u drugoj polovini godine još jednom raspisemo taj konkurs - kazao je potpredsednik Bogaroški i dodao da je najveće interesovanje bilo za sredstva za prerađivanje voća, povrća i hladnjače, te da je ostalo još oko četiri miliona dinara za prerađivanje i začin-skog bilja i uljarica.

Bogaroški je još dodao da će sa danas dodeljenim ugovorima, pod protivgradnim mrežama u Vojvodini biti još 85 hektara voćnjaka.

S. P.

BEOGRAD • MILADIN ŠEVARLIĆ O NEISKORIŠĆENOM ZEMLJIŠTU

Šteta od 15 milijardi evra

Prema popisu poljoprivrede iz 2012. godine, 424.000 hektara poljoprivrednog zemljišta ne koristi, a to je svaki deveti hektar

Poljoprivredno zemljište je naš najveći resurs

Srbija je u poslednjih 50 godina izgubila 15 milijardi evra samo po osnovu nekorišćenja poljoprivrednog zemljišta, izjavio je agroekonomista **Miladin Ševarlić** na promociji publikacije "Poljoprivredno zemljište u Republici Srbiji", čiji je autor. Ševarlić je naglasio da gubitak po tom osnovu iznosi 1,5 miliona hektara poljoprivrednog zemljišta. Po njegovim rečima, prema popisu poljoprivrede iz 2012. godine, 424.000 hektara poljoprivrednog zemljišta ne koristi, a to je svaki deveti hektar.

- Morali bismo da povedemo mnogo više računa o prehrambenoj održivosti jer 25 oblasti u Srbiji nisu prehrambeno održive, i 45 od 165 opština u zemlji, takođe, nisu prehrambeno održive - rekao je Ševarlić.

On je podsetio da je za prehrambenu održivost jednog stanovnika

potrebno 20 ari obradive površine a to nameće potrebu da se daleko odgovornije odnosimo prema poljoprivrednom zemljištu, jer je ono neobnovljiv resurs.

Država bi, prema njegovim rečima, morala odgovornije da se ponaša prema korisnicima i vlasnicima poljoprivrednog zemljišta jer neko može da bude nesavestan vlasnika ali država ne sme da prepusti odgovornost samo njemu, već mora da postoji kontrola i da se sprovede neophodne mere, rekao je on.

Studija "Poljoprivredno zemljište u Republici Srbiji" jedna je od publikacija koja je urađena zajedno sa Republičkim zavodom za statistiku, nakon Popisa poljoprivrede iz 2012. godine.

Direktor tog zavoda **Miladin Kovačević** rekao je da je ovo jedna od važnih analiza na kojima je za-

vod radio i ukazao da je saradnja sa stručnjacima najbolji način da se dođe do veoma korisnih studija.

Kovačević je podsetio da je poljoprivredno zemljište naš najveći resurs, a ova studija omogućuje bolje planiranje u delatnosti poljoprivrede a biće i vredno štivo u procesu priključivanja naše zemlje EU.

On je podsetio da je popis poljoprivrede 2012. godine urađen uz veliku pomoć EU koja je i finansijski pomogla.

Studija je, između ostalog, pokazala da porodična poljoprivredna gazdinstva dominiraju u ukupnoj površini raspoloživog zemljišta i to u procentu od 66,2 odsto od ukupno raspoloživog poljoprivrednog zemljišta - udeo vlastitog zemljišta je 60,2 odsto a zemljišta uzetog u zakup 69,7 odsto.

S. P.

Potrebne velike investicije

Ministarka poljoprivrede i zaštite životne sredine Snežana Bogosavljević Bošković izjavila je da je dogovoreno da se za manje mesec dana potpiše ugovor o izgradnji prvih pet farmi nemačke industrije Tenis u Srbiji.

- Svaka ova farma znači kapacitet po 2.500 krmača, to na godišnjem nivo znači da će od svake ove farme moći da se očekuje 80.000 tovljenika. U prvoj fazi na godišnjem nivou ćemo imati 400.000 tovljenika više za proizvodnju svinjskog mesa - kazala je Bogosavljević Bošković za RTS.

Ona je podsetila da je planirano da se izgradi 20 ovakvih farmi u narednih nekoliko godina, a važno je i što je planirana kooperacija sa srpskim poljoprivrednicima što će im doneti veću proizvodnju i siguran plasman.

Bogosavljević Bošković je istakla da su velike investicije kao Tenisova, preko potrebne srpskoj poljoprivredi, a posebno našem stočarstvu ukoliko želimo da pre stignemo da oporavimo srpskom selo i obezbe-

dimo uslove za razvoj poljoprivrede.

To će nam, dodala je, omogućiti povećanje stočnog fonda, razvoj svinjarstva i značajno veću proizvodnju mesa za naše i domaće tržište.

Vlada Srbije i nemačka kompanija "Tenis", najveći proizvođač mesa u Evropi, potpisale su 27. aprila u Beogradu Memorandum o razumevanju, uz poruku premijera Srbije Aleksandra Vučića da je ta investicija veoma važna za Srbiju i da će se u našoj zemlji proizvoditi najbolje meso u Evropi.

Investicija nemačke kompanije u proizvodnju u Srbiji iznosiće oko 420 miliona evra, a namera te kompanije da proizvodi tri miliona tovnih svinja.

Ona je dodala da potrošači u Srbiji nemaju razloga za zabrinutost kada je reč o smrznutom mesu koje se uvozi iz EU, jer se ono odmrzava isključivo u registrovanim objektima i koristi samo za preradu.

Ministarka Snežana Bogosavljević Bošković

Ona je istakla da apsolutno nije tačno da se u prometu na srpskom tržištu nalazi meso koje je uvezeno iz EU kao zamrznuto, a ovde se, po nekim tvrdnjama, nakon odmrzavanja, prodaje kao sveže.

Bogosavljević Bošković je za RTS rekla da je meso koje se nalazi u ovlašćenim i registrovanim prodavnicama, zdravstveno bezbedno. Ona je istakla da meso koje uvo-

zimo iz EU prolazi stroge kontrole i laboratorijska ispitivanja.

- Meso se može prodavati kao ohlađeno ili zamrznuto. Zamrznuto meso koje stiže u Srbiju, odmrzava se i koristi isključivo u objektima koji su odobreni za tu svrhu. Do sada je ovo meso korišćeno samo za preradu, u strogo kontrolisanim uslovima i pod nadzorom veterinarske inspekcije - kazala je Bogosavljević Bošković.

Ona je ponovila da odmrznutog mesa koje se označava kao sveže u našim prodavnicama - nema.

Kada je reč o roku upotrebe zamrznutog mesa koje se često pominje u javnosti, Bogosavljević Bošković je objasnila da on zavisi od velikog broja faktora pre svega od temperature čuvanja, kao i načinu čuvanja. Izvoz srpskih jabuka i svih ostalih poljoprivrednih i prehrambe-

nih proizvoda na tržište Ruske federacije nije ugrožen, izjavila je danas ministarka poljoprivrede i zaštite životne sredine Snežana Bogosavljević Bošković.

- Prošle godine lično sam sa ministrom poljoprivrede Ruske federacije dogovorila snažnu saradnju u oblasti poljoprivrede između naše dve zemlje i ona teče u skladu sa dogovorom - kazala je Bogosavljević Bošković za RTS.

Ona je dodala da su nadležne stručne službe dve zemlje uspostavile odličnu saradnju i sisteme kontrole kako bi se pokušaji eventualnih zloupotreba i dogovorenih procedura blagovremeno otkrili i sprečili.

Bogosavljević Bošković je uspostavljena sistem rane najave pošiljaka i slanje skeniranih fitosanitarnih sertifikata ruskim kolegama tako da oni unapred znaju detalje pošiljki. Tako su zajedničkim radom otkrivena i 33 lažna srpska sertifikata, dodala je Bogosavljević Bošković.

S. P.

AKTUELNOSTI

MOSKVA • LOŠA VEST ZA NAŠE VOĆARE

Rusija ograničava uvoz jabuka iz Srbije?

Naše jabuke dobre, papiri problem

Ruska služba za veterinarski i fitosanitarni nadzor (Roseljhonzadzor) će ograničiti uvoz jabuka iz Srbije zbog falsifikovanja srpskih fitosanitarnih sertifikata u Evropi.

- Moramo da uvedemo postupak prethodne najave za jabuke koje dolaze iz Srbije. Proizvodi neće moći da pređu granicu bez inspekcije - izjavio je šef te službe, Sergej Dankvert.

On je dodao da je pooštavanje mera potrebno zbog vrlo rasprostranjenog falsifikovanja srpskih fitosanitarnih sertifikata, prenosi ruska agencija Tas.

- Za veliki broj proizvoda koji se izvoze u Rusiju, Evropljani su napravili falsifikovana dokumenta. Proverili smo 33 sertifikata za jabuke iz Srbije, i samo jedan od njih je autentičan - izjavio je Dankvert.

Prema njegovim rečima, odvojena istraga Roseljhonzadzora ukazala je na relativno sličnu situaciju sa fitosanitarnim sertifikatima iz Bugarske, kojoj je ta služba već zabranila izvoz jabuka u Rusiju.

Zajedničkim delovanjem Uprave za zaštitu bilja Republike Srbije i Ruske službe za veterinarski i fitosanitarni nadzor (Roseljhonzadzor) od septembra do sada su utvrđena

33 nevalidna sertifikata za poljoprivredne proizvode iz Srbije namenjene ruskom tržištu.

Kako je Tanjugu saopšteno iz Ministarstva poljoprivrede, Uprava za zaštitu bilja Republike Srbije i Roseljhonzadzor su u svakodnevnom kontaktu kada je u pitanju promet poljoprivrednim proizvodima između dve zemlje, kao i provera validnosti fitosanitarnih sertifikata.

U Ministarstvu navode da su sve učestalije situacije da se sertifikati zemalja koje imaju pristup ruskom tržištu falsifikuju, a kroz saradnju dve institucije utvrđeno je da u pomenutom periodu 33 sertifikata koja su pratila poljoprivredne proizvode nije izdala Nacionalna organizacija za zaštitu bilja Srbije.

- U skladu sa prethodnim dogovorima, obe strane preduzimaju mere kako bi se ovakva situacija predupredila. U tom smislu srpska strana dostavlja dnevno ruskoj strani obaveštenje o izdatim fitosertifikatima u Srbiji kao najavu pošiljki, i dodatno odgovara na svaki upit ruske strane u smislu provere validnosti sumnjivih fitosanitarnih sertifikata dospelih na granične prelaze Ruske Federacije", ističu u Ministarstvu.

S. P.

NAŠI VOĆARI

INĐIJA • DRAGOSLAV TOPIĆ

- ZAPOČEO POLJOPRIVREDNI BIZNIS U SRBIJI

Iz austrijske prestonice u posao sa jabukama

Da mu je neko pre samo nekoliko godina rekao da će iz Austrije doći u Srbiju i baviti se poljoprivredom, odnosno voćarstvom, rekao bi da je to nemoguća misija. Danas, tri godine nakon pokretanja biznisa, Dragoslav Topić iz Indije očekuje prve prinose, a kako kaže ukoliko sve bude išlo po planu u naredne dve godine trebalo bi da ima ozbiljne količine jabuka. Kako dalje navodi, planira da ih plasira na tržište Rusije, jer po njegovim rečima, koliko god jabuka da naša zemlja izveze, nije dovoljno da podmiri potrebe ruskog tržišta.

- Na inicijativu druga iz srednje škole rešio sam da se oprobam u poljoprivredi i vidim da li će mi taj posao ići od ruke. Inače, nikada pre toga nisam imao iskustva u uzgoju voća, a sve je počelo sasvim slučajno. U ponudi je bilo neko zemljište po vrlo pristupačnoj ceni, pa sam tako kupio određenu površinu. U prvi mah sam posadio 6.000 stabala jabuke, a kasnije sam još dokupio zemlje, tako da sada imam ukupno oko tri hektara - počinje priču Dragoslav, tridesetsedmogodišnji voćar poreklom iz Indije, koji živi u Austriji, ali zbog posla sa jabukama često dolazi u rodno mesto.

Kako bi voćnjak bio zaštićen od vremenskih neprilika ovaj voćar treba uskoro da postavi protivgradnu mrežu a već je postavio sistem za navodnjavanje po principu kap po kap.

- Ulaganja su ogromna, ali je tačke veoma bitno uložiti puno rada i truda da bi posao krenuo, a to podrazumeva tretiranje jabuka, zaštitu od insekata i glodara i mnoge druge poslove na održavanju voćnjaka. Kako koja godina prolazi tako jabuke traže više rada, pogotovo kada je reč o prskanju, jer se povećava količina preparata za zaštitu - ističe on ali naglašava da je važno imati pomoć stručnjaka, odnosno agronoma kako bi se posao uradio valjano.

Kada je reč o rodu, ovaj novi poljoprivrednik kaže da će ove godine imati prve prinose i oni će biti oko sedam tona po hektaru i to će biti tek dovoljno da se pokrije troškovi ulaganja. Međutim, za tri godine očekuje daleko veće prinose oko 60 tona po hektaru odnosno 180 tona na tri hektara.

Jabuke na oko tri hektara zemlje

Dragoslav Topić

- Imamo nekoliko sorti, one koje su najzastupljenije za ove krajeve, a to su zlatni delišes, ajdared i greni smit i to su sorte koje su najtraženije na ruskom tržištu - kaže Dragoslav. - Orijentisali smo se na rusko tržište, a naš agronom koji brine o voćnjacima nam garantuje prodaju, jer imamo sve specifikacije koje su neophodne da bi proizvod mogao otići na inostrano tržište.

Na pitanje kako su vremenske prilike uticale na situaciju u voćnjaku, on kaže da je stanje daleko bolje nego prethodne godine, jer je bilo puno kišnih, a manje sunčanih dana.

- Posao sigurno nije lak jer zahteva ozbiljnu posvećenost i rad, ali verujem da će se isplatiti. Činjenica da je hrane sve manje i verujem da je ovo posao budućnosti. Neki podaci pokazuju da ono što Srbija proizvede, kada je reč o jabukama, u Moskvi se pojede za pet dana, tako da sigurno nemamo dovoljne količine za izvoz i treba da se orijentisemo na poljoprivredu jer tu je naša šansa kaže ovaj mladi poljoprivrednik.

- Za rusko tržište je važno da imamo kvalitetnu jabuku u dobroj ambalaži jer oni sve gledaju i standardi moraju biti ispoštovani. Što se tiče cene, očekujemo dobru cenu a najisplativije bi bilo jabuke skladištiti u hladnjačama i prodati je kada je nema na tržištu i kada dostigne bolju cenu - kaže na kraju Dragoslav Topić. - Posao se nastavlja, sada je vreme kada sredjujemo voćnjak od korova i trave, okopavamo, vezujemo grane da bi izrasla nova i uvek se nekog posla nađe. Ovih dana imamo dva do tri radnika u voćnjaku, a kada bude sezona branja biće posla za sezona. Uzdajem se u pomoć stručnjaka, dok ne bude prvi rod, a onda ćemo dalje da vidimo hoćemo li širiti biznis ili održavati postojeće. M. Balabanović

Podsticanje preduzetništva u agrobiznisu na selu

Dugogodišnje iskustvo razvijenih zemalja tržišne privrede, ukazuje na niz prednosti porodičnog domaćinstva preduzetničkog tipa u poljoprivredi, bilo u formi „velikih“, ili u formi „malih“ gazdinstava

Autori: Danilo Tomić, Branislav Gulan i Mile Mandić

Imajući u vidu veliki značaj agrobiznisa u domaćoj privredi, a posebno u periodu ekonomske krize koja već duže traje i ne nazire joj se kraj, nužno je sagledati mogućnosti transformacije preduzeća iz agrobiznis sektora i mogućnosti uključivanja na svetsko tržište. Polazeći od analize stanja domaćeg agrobiznisa i situacije na svetskom tržištu, pretpostavlja se da će upravo agrar imati najveće šanse da se najbrže oporavi i da zadovolji zahteve svetskog tržišta.

Jedan od bitnih preduslova za to je brže uvođenje preduzetništva. Kreativnost i preduzetnički duh ne treba pri tome vezivati samo za istraživačko-razvojnu celinu.

Preduzetnička aktivnost je direktno vezana za ljudski faktor u celini, pa joj otuda moramo posvetiti posebnu pažnju. Postavlja se pitanje ko će biti nosilac te aktivnosti?!

Rezervna armija rada, koju čine lica koja nisu zasnivala radni odnos i lica koja su već dugo ili nedavno ostala bez posla – usled ekonomske krize i restrukturisanja – pruža mogućnost izbora odgovarajućih kreativnih kadrova, koji bi se u radu rukovodili stvaranjem profita.

Nadamo se da će nov pristup obrazovanju biti okrenut pojedinu, podsticanju njegovih stvaralačkih sposobnosti i sticanju novih znanja, i da će kao takav doprineti stvaranju mladih kadrova koji će biti sposobni da nude proizvode ravnopravne onima koji se nalaze na svetskom tržištu.

U uslovima promena, nova znanja, sposobnosti i kreativnost su izvor stvaranja konkurentne prednosti. To njihovo kreiranje potrebno je u preduzeću, i u društvu u celini, za stvaranje klime koja će podsticati zaposlene na inovacije. Tako je moguće odgovoriti zahtevima kupaca i obezbediti sebi bolju poziciju u odnosu na konkurenciju, odnosno

opstanak, rast i razvoj u turbulentnoj sredini.

Neophodnost realizacije preduzetničkih ideja u selima

Naše društvo, privreda, a u okviru njih i poljoprivreda, nalaze se u tranziciji ka tržišnoj privredi. Važnu ulogu u tome ima preduzetnička inicijativa ne samo u privredi, već i u svim ostalim sferama društvenog života i rada, u državnim institucijama, sektoru usluga, nauki, obrazovanju... Pored zemljišta koje odbacuje rentu, kapitala koji odbacuje kamatu, radne snage koja odbacuje najamninu (nadnicu), i preduzetništvo – značajan razvojni resurs – odbacuje dobit. Preduzetništvo je sastavni deo rada, ponašanja i delovanja ne samo pojedinaca, već i timova i kolektiva u preduzećima, drugim institucijama i ustanovama.

Suština preduzetništva je u predavanju sadašnjih potencijala i resursa budućim očekivanjima, uz određen rizik. Rizik je uvek skopčan sa manjim ili većim uspehom. Poznata je izreka u našem narodu – „**Bez rizika nema uspeha**“.

Zato je neophodna inicijativa i kreacija preduzetnika, odnosno vlasnika kapitala u porodičnim preduzećima, posebno menadžerskog i stručnog tima.

U stvari, potrebno je raditi drukčije od svojih konkurenata, da bi se uspelo na tržištu, potrebno je prilagoditi se novim uslovima privredovanja [7].

Prednost pri zapošljavanju mo-

ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ БЕОГРАД

Данило Томић, Бранислав Гулан, Миле Мандић

РАЗВОЈ ПОРОДИЧНИХ ПРЕДУЗЕЋА У СЕОСКИМ ПОДРУЧЈИМА СРБИЈЕ

Београд, април 2015.

raju imati kadrovi sa inicijativom usmerenom u pravcu stvaranja većeg profita. Osnovni motiv privredovanja u porodičnom biznisu mora biti stvaranje viška vrednosti, odnosno profita.

U kolektivima se moraju formirati „zdrava jezgra“, u proizvodnom smislu reči, spremna da promenu vide kao pravilo koje treba poštovati i delovati u skladu s njim. Sada se nalazimo u tranziciji. Promene koje se dešavaju moraju se ostvarivati sa postojećim kadrovima. Ne možemo sedeti skrštenih ruku i čekati da se pojave neki novi ljudi i stručnjaci, koji će upravljati promenama, bez i mimo nas. U hodu se moramo prestrojivati i osposobljavati na

seminarima i sličnim oblicima edukacije za upravljanje promenama u novim uslovima privredovanja.

U međuvremenu, menja se i obrazovni sistem u kojem će se sadašnje generacije učenika i studenata i savremena preduzeća – bolje pripremiti za privredovanje u tržišnim uslovima.

Uloga menadžera u razvoju agrobiznisa

U okviru agromenadžmenta razlikuju se dva nivoa:

Makro agromenadžment – državni agromenadžment, koji je u nadležnosti države, i koji je usmeren na upravljanje nacionalnom poljoprivredom, u cilju obezbeđenja prehrambene sigurnosti zemlje i stvaranju ambijenta za uspešan rad proizvođača u poljoprivredi i granama sa kojima je poljoprivreda tesno povezana. **Mikro agromenadžment – agrobiznis menadžment**, koji je usmeren na upravljanje preduzećima iz agrobiznis sektora. Imajući u vidu razliku koja postoji između porodičnih gazdinstava, porodičnih preduzeća, zadruga i velikih poljoprivrednih preduzeća, kao osnovnih organizacionih oblika u domaćoj poljoprivredi, sledi i razlika u njihovom menadžmentu [8].

Polazeći od prethodno izloženih opredeljenja u pravcu izgradnje farmerskog sistema u srpskoj poljoprivredi, sledi da menadžment malih, srednjih i porodičnih preduzeća treba graditi preko poljoprivredno-savetodavnih službi i kooperacije.

Uspesna transformacija agrobiznisa zavisi i od toga da li će domaći menadžeri prihvatiti i primeniti menadžersku tehnologiju kompatibilnu tržišnoj privredi, da li će im se obezbediti nov pristup obrazovanju i adekvatna obuka i da li će razviti sposobnost procenjivanja izbora partnera i sposobnost kreiranja promena, učenja i razvoja.

U razvijanim zemljama sveta, u školovanju menadžera posebna pažnja se obraća proučavanju strategija, veština pregovaranja, poslovnog morala... Pored ovoga, u našim uslovima izražen je zahtev za adekvatnijim obrazovanjem ljudi koji će obavljati proizvodnju na porodičnim firmama, jer su u dosadašnjem razvoju tu postignuti loši rezultati.

Iskustvo zemalja sa razvijenom poljoprivredom, ukazuje na uvođenje strateškog menadžmenta u domaću poljoprivredu, kao ispravnog puta za njen budući razvoj. U tom smislu na makronivou se moramo opredeliti [9] za manji broj strateških ciljeva razvoja poljoprivrede, pri čemu je u svetu trend opredeljivanje ne za prioritete grane, već za projekte u konkretnim granama koji podstiču razvoj privrede kao celine.

Dugogodišnje iskustvo razvijenih zemalja tržišne privrede, ukazuje na niz prednosti porodičnog domaćinstva preduzetničkog tipa u poljoprivredi, bilo u formi „velikih“, ili u formi „malih“ gazdinstava.

Preduzetnička aktivnost vezana je za ljudski faktor i danas pred-

stavlja glavni izvor konkurentnosti preduzeća. Imajući u vidu prelazak domaće poljoprivrede na tržišne uslove privredovanja, sledi da je nužno negovati i razvijati preduzetništvo i u poljoprivredi i poljoprivredno-prehrambenim preduzećima.

Zadatak menadžera jeste da in-formiše zaposlene o značaju i neophodnosti promena; da adekvatno stimuliše kreativne i preduzimljive pojedince; da se suprotstavi otporima uvođenju novina, kojih će svakako biti; da gradi novu kadrovsku strukturu koja će biti sposobna da odgovori zahtevima tržišta, birajući iz rezervne armije rada one koji su obrazovani, obučeni i preduzimljivi.

Preduzetnički sektor u brojkama

Preduzetnički sektor Srbije obuhvata 317.162 privrednih društava i preduzetnika, što predstavlja 99,8 odsto od ukupnog broja privrednih subjekata. MSPP sektor učestvuje sa 65 odsto zaposlenih od ukupno radno sposobnog stanovništva. Ovaj sektor učestvuje u BDP-u Republike sa oko 34 odsto, a u izvozu oko 50 odsto [2].

U strukturi sektora MSPP, najbrojnija su mikro preduzeća (305.321), mala i srednja privredna društva (11.841), ujedno ova privredna društva dominiraju u sledećim pokazateljima:

- 53,8 odsto zaposlenosti MSPP sektora;
- 60,7 odsto prometa MSPP sektora;
- 61,6 odsto BDP-a MSPP sektora;
- 77 odsto izvoza MSPP sektora.

Usporena dinamika razvoja i smanjenje broja privrednih subjekata sektora MSPP, rezultat su otežanih uslova poslovanja, smanjenja mogućnosti za finansiranje MSPP sektora, kao i pada inostrane tražnje, zbog smanjene ukupne poslovne aktivnosti najznačajnijih spoljnotrgovinskih partnera Srbije (zemalja članica EU i ostalih zemalja u okruženju).

Strategiju razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća sprovode vladine institucije i zasnovana je na dokumentu EU, aktu o malom biznisu (**Small Business Act**), a strategija obuhvata pet stubova:

- promocija i podrška preduzetništvu i osnivanje novih privrednih društava;
- unapređenje ljudskih resursa za konkurentan MSPP sektor;
- finansiranje MSPP sektora;
- unapređenje konkurentne prednosti MSPP na izvoznim tržištima;
- pravno, institucionalno i poslovno okruženje MSPP sektora u Srbiji.

Shodno strategiji razvoja mikro, malih i srednjih privrednih društava implementaciji deset principa Akta o malom biznisu, Privredna komora Srbije aktivno učestvuje i Forumom MSPP PKS, u dijalogu sa vladinim institucijama predlaže adekvatne zakonske propise i zastupa interese [2]. Tačnih podataka nema, ali najveći broj ovih preduzeća iz sfere mikro firmi je u baš u oblasti agrobiznisa!

(Nastaviće se)

Tipovi porodičnih preduzeća

S obzirom na raspoložive ljudske i prirodne resurse u seoskim područjima, razvoj i osnivanje porodičnih preduzeća treba vezivati za procesnu industriju, baziranu na primarnim poljoprivrednim proizvodima kao sirovinama. To treba da budu radno-intenzivne industrijske grane, zasnovane na raspoloživim resursima, tradiciji manufakturnog načina proizvodnje, iskustvu i znanju, čiji proizvodi, pored orijentacije na domaće tržište, mogu da budu profitabilni i izvozno orijentisani. Paralelno sa razvojem porodičnih pogona u seoskim područjima, treba razvijati komunikacije, transport, trgovinu i ostalu infrastrukturu. Osnovni cilj, do sada razrađivanih modela u svetu bio je optimalan razmeštaj grana ili oblasti proizvodnje, uz minimalne troškove razvoja, transporta i maksimalan profit. Tipologija ovih preduzeća je sledeća:

1. Prema udaljenosti od gradova:

- prigradski tipovi porodičnih preduzeća;

- središnji tipovi porodičnih preduzeća;
- porodična preduzeća u unutrašnjosti.

2. Prema veličini (obimu proizvodnje, visini kapitala i broju zaposlenih):

- velika seoska porodična preduzeća;
- srednja porodična preduzeća;
- mala porodična preduzeća.

3. Prema visini profita:

- visoko profitabilna;
- srednje profitabilna;
- nisko profitabilna.

4. Prema nivou tehnološkog razvoja:

- potpuno automatizovani procesi;
- delimično automatizovani procesi;
- tradicionalna tehnologija

5. Prema granama proizvodnje:

- mašinska;
- hemijska;

- prehrambena i prerađivačka;
- tekstilna;
- uslužna...

Ukratko, brz i dinamičan proces industrijalizacije, u proteklih šest decenija u Srbiji, doveo je do snažnih migracionih procesa na relaciji selo-grad. Na prostorima nekadašnje SFRJ, u to vreme iz sela u grad je prešlo oko osam miliona ljudi! U razvijenom svetu za takav proces je bilo potrebno oko 120 do 150 godina! Umesto agrarne prenaseljenosti, sve je prisutnija gradska prenaseljenost. S obzirom na te probleme i neiskorišćene radne i proizvodne potencijale sela, potreba za brzim razvojem seoskih područja sve je naglašenija. Industrijalizacija seoskih područja i poljoprivrede, razvojem, pre svega porodičnih preduzeća, treba da doprinese boljoj valorizaciji raspoloživih resursa, ubrzanju privrednog razvoja i poboljšanju životnog standarda u ovoj, veoma važnoj oblasti društvenog života i rada u Srbiji [1].

Гаранцијски фонд АП Војводине

К О Н К У Р С

за одобравање гаранција за обезбеђење кредита намењених финансирању набавке нове енергетски ефикасне опреме и опреме неопходне за коришћење обновљивих извора енергије

1.

Основни циљ издавања гаранција је стварање предуслова за лакши приступ кредитним линијама пословних банака, **привредним друштвима (микро, малим и средњим), предузетницима и регистрованим пољопривредним газдинствима**, ради обезбеђења недостајућих финансијских средстава за финансирање набавке **енергетски ефикасне опреме и опреме неопходне за коришћење обновљивих извора енергије**.

2.

Право учешћа на Конкурсу имају **привредна друштва (микро, мала и средња), предузетници и регистрована пољопривредна газдинства**, који испуњавају следеће услове:

1. Привредна друштва (микро, мала и средња), и предузетници

- Пословно седиште на територији Аутономне Покрајине Војводине;
- Подржани пројекат мора бити реализован на територији АП Војводине;
- Последња два позитивна финансијска извештаја;
- Подносилац захтева послује најмање 3 године или припада групи повезаних правних лица које послују више од 3 године, где захтев може поднети само једно од правних лица које се, према позитивним законским прописима, сматра повезаним правним лицем;
- Нема доспелих неизмиренних обавеза према Банци и Фонду;
- Уредна кредитна историја;
- Остали минимални услови дефинисани актима пословне политике Банке и Фонда.

2. Физичка лица - носиоци регистрованих породичних пољопривредних газдинстава, морају да испуњавају и следеће минималне услове:

- Пребивалиште на територији Аутономне Покрајине Војводине;
- Мање од 70 година живота на дан отплате последњег ануитета.

3.

По овом Конкурсу гарантоваће се за кредите одобрене за финансирање набавке енергетски ефикасне опреме и опреме неопходне за коришћење обновљивих извора енергије, с тим да банка може, у складу са својом пословном политиком, уговорити да се до 25% средстава кредита може користити за додатне трошкове који су директно повезани са финансираним пројектом.

Под енергетски ефикасном опремом подразумева се опрема која доводи до смањења потрошње енергије за минимално 20% и која доводи до смањења емисије CO₂ од минимално 20%. Уколико се у оквиру једног кредита финансира више различитих мера енергетске ефикасности, свака мера, односно опрема која се финансира мора остварити уштеду од минимално 20%.

4.

По овом Конкурсу гаранције ће се издавати на износ **до 80 % укупног потраживања банке по кредиту** (главни дуг увећан за редовну камату и евентуалну затезну камату), одобреном под следећим условима:

1. Кредити у ЕУР

- **Износ одобреног кредита:** у складу са кредитном способношћу, од минимално **ЕУР 5.000,00** до максимално **ЕУР 250.000,00** у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај;

- **Рок отплате кредита:** до **7** година;

- **Грејс период:** до 12 месеци, који је укључену рок отплате кредита (камата се обрачунава и наплаћује у току грејс периода);

- **Номинална каматна стопа: фиксна до 5,95 % или променљива до 5,95%+6M Euribor**

- **Учешће:** у складу са пословном политиком банке;

- **Пуштање кредита у коришћење:** врши се уплатом на рачун продавца на основу предрачуна, по званичном средњем курсу НБС на дан пуштања средстава одобреног кредита у течај или на рачун клијента уз обавезно наменско праћење;

- **Отплата кредита:** по истеку грејс периода:

- у једнаким месечним ануитетима/ратама за предузећа и предузетнике,

- у једнаким месечним, тромесечним и полугодишњим ануитетима/ратама, за регистрована пољопривредна газдинства;

Отплата кредита се врши у динарској противвредности ЕУР по средњем курсу НБС на дан отплате;

- **Накнада Банке за обраду кредитног захтева максимално до:** 1% од износа одобреног кредита, једнократно унапред;

- **Накнада за превремену отплату:** 0%.

- **Накнада за мониторинг:** 0 %

2. Кредити у РСД

Фонд ће одобравати гаранције и за кредите одобрене у динарима у складу са пословном политиком банака.

5.

Средства обезбеђења уредног враћања доспелих обавеза према Банци и Фонду су:

- бланко сопствене менице;

- овлашћења директног задужења;

- садужништво повезаних лица;

- лична меница оснивача/власника;

- хипотека 1. реда на пољопривредном земљишту без терета, у минималном односу у вредности 1:1,3 на одобрени износ кредита (главница кредита) или хипотека 1. реда на стамбено/пословном објекту у минималном односу 1:1,5 на одобрени износ кредита (главница кредита), конституисана у корист Банке (главни дуг увећан за редовну камату и евентуалну затезну камату) и у корист Фонда (главни дуг увећан за редовну камату и евентуалну затезну камату као и за накнаду за издавање гаранције), а у сразмери са процентом гарантовања или

- хипотека 1. реда на пољопривредном земљишту у минималном односу 1:1,3 или на стамбено/пословном објекту у минималном односу 1:1,5, на одобрени износ кредита (главница кредита), без терета, конституисана у корист Фонда (главни дуг увећан за редовну камату и евентуалну затезну камату као и за накнаду за издавање гаранције) и хипотека 2. реда на пољопривредном земљишту у минималном односу 1:1,3 или на стамбено/пословном објекту у минималном односу 1:1,5, на одобрени износ кредита конституисана у корист Банке (главни дуг увећан за редовну камату и евентуалну затезну камату).

6.

Провизија за издавање гаранције износи 0,5 % годишње од номиналног износа гаранције и плаћа се пре издавања гаранције. Свака наредна провизија обрачунава се годишње, у периоду од 01.-15.09. текуће године, на остатак гарантованог дуга и плаћа у року од 10 дана од дана пријема обрачуна - фактуре.

На име покрића **трошкова спровођења Конкурса**, учесник Конкурса уплаћује 6.000,00 динара на текући рачун Фонда број: 160-118074-98.

Конкурс остаје отворен до искоришћења гарантног потенцијала.

Захтев за одобравање кредита и гаранције са документацијом подноси се у свим пословним јединицама Банака, на територији АП Војводине, које су са Фондом закључиле споразум о пословној сарадњи.

Непотпуни и неблаговремени захтеви за одобрење кредита и гаранције неће бити узети у разматрање.

Додатне информације могу се добити радним даном у Гаранцијском фонду АП Војводине у Новом Саду, Хајдук Вељкова бр.11 (Мастер центар Новосадског сајма) и на телефоне: (021) 489-37-00, као и у свим пословним јединицама банака које су са Фондом закључиле Споразум о пословној сарадњи.

Текст Конкурса, неопходна документација која се прилаже уз Захтев, документација неопходна за заснивање хипотеке, списак области које ће се кредитирати и списак Банака кредитора су објављени на сајту Гаранцијског фонда АП Војводине www.garfondapv.org.rs

Kvalitetne hale sa 25-godišnjom garancijom

Hale firme HUPRO predstavljaju najbrže i najekonomičnije prekrivanje prostora - Posetiocima Poljoprivrednog sajma, pri potpisivanju ugovora o kupovini

HUPRO hale do kraja meseca maja 2015. godine, ekstra popust do 15 odsto

1985 - 2015
30 GODINA PROIZVODNJE
VIŠE OD 3000 HALA ŠIROM SVETA.

Hale pogodne za razne namene jer čelik ne korodira i ne menja boju

Firma HUPRO i ove godine prezentuje jedinstveni konstrukcijski sistem izgradnje čeličnih montažnih hala na 82. Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu, koji će se održati od 9. do 15. maja 2015. godine.

Posetioci Poljoprivrednog sajma u Novom Sadu će imati mogućnost da uživo pogledaju kako se montiraju čelične hale po sistemu HUPRO.

Za proteklu godinu smo montirali nekoliko većih objekata u svrhe skladištenja žitarica i poljoprivrednih mašina. To je jedna od garancija da naš sistem zadovoljava potrebe poljoprivrednika koji su spremni da za manje novca unaprede svoju proizvodnju.

Firma HUPRO Vam predstavlja jedinstvenu i svestranu tehnologiju proizvodnje samonosivih montažnih hala. Hale proizvodimo po sistemu 2 u 1, gde samonosiva konstrukcija ima ujedno i funkciju obloge. Prilikom izgradnje ova tehnologija omogućava znatnu uštedu troškova.

Konstrukcijski sistem HUPRO je pronašao svoje mesto u raznim projektima po celom svetu i svuda gde je potrebno stvoriti neograničen prostor. Ova činjenica omogućava upotrebu naše konstrukcije prekično u svaku svrhu. Do sada smo realizovali projekte za potrebe u raznim delatnostima: poljoprivreda,

industrija, sport, administrativne zgrade, trgovina i usluge.

Hale firme HUPRO predstavljaju najbrže i najekonomičnije prekrivanje prostora. Jedinstvena tehnologija omogućava proizvodnju hala sa rasponom luka širine od 9 do 39 metra, gde je moguće dimenzije visine i dužine prilagoditi Vašim potrebama. HUPRO paneli su proizvedeni od visokokvalitetnog građevinskog čelika sa protivkorozivnom zaštitom ALUZINC, što znači da čelik ne korodira i ne menja boju, samim tim nije potrebno dodatno ulaganje u održavanje hale.

Za 30 godina smo proizveli i izgradili više od 3.000 hala. Na našu, vremenom proverenu tehnologiju nudimo Vam minimum 25 godina garancije. Visoki kvalitet svih naših čeličnih konstrukcija je zagarantovan. Od novembra 2011. godine, posedujemo CE sertifikat, što je najviša moguća ocena kvaliteta firme i jedinstvenog konstrukcijskog sistema koji Vam nudimo.

Firma HUPRO na 82. međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu izlaže na otvorenom prostoru sajma, gde je montirana čelična lučna konstrukcija ispred sajamske hale broj 10. Takođe, posetiocima Poljoprivrednog sajma, pri potpisivanju ugovora o kupovini HUPRO hale do kraja meseca maja 2015. godine, nudi ekstra popust do 15 odsto.

Za 30 godina smo proizveli i izgradili više od 3.000 hala. Na našu, vremenom proverenu tehnologiju nudimo Vam minimum 25 godina garancije. Visoki kvalitet svih naših čeličnih konstrukcija je zagarantovan. Od novembra 2011. godine, posedujemo CE sertifikat, što je najviša moguća ocena kvaliteta firme i jedinstvenog konstrukcijskog sistema koji Vam nudimo

Hale za poljoprivredu, industriju, sport, administrativne zgrade, trgovinu i usluge

Hale sa rasponom luka širine od 9 do 39 metara

DOO HUPRO; Promenada 11; 22000 Sremska Mitrovica; kontakt tel: 064 256 48 23; www.hupro.rs

Ne smem da računam da li se sve ovo isplati

- Da bi nam bilo bolje država mora da ima strategiju poljoprivrede, jer će se tako znati šta, ko i koliko radi. Za poljoprivredu neće biti budućnosti ako taj posao budu i dalje radili stariji ljudi - smatra Vlada Tufegdžić

Prolećna setva je obavljena na njivama **Vlade Tufegdžića** iz Salaša Noćajskog, koji je na 52 hektara zasejao merkantilni kukuruz i soju. Pšenicu je jesenas zasejao, zaštićena je kada je bila u fazi tri lista i sada čeka dobru kišu. Jer, samo kiša može da popravi stanje ratarskih useva, da doprinese njihovom rastu u razvoju, a Tufegdžiću je dobar rod sa zasejanih njiva potreban da ishrani svoju junad, po kojoj je postao poznat i u Sremu i Mačvi.

Po prošle godine ostvarenoj proizvodnji junećeg mesa ovaj meštani Salaša Noćajskog je zauzeo drugo mesto na tradicionalnom takmičenju zemljoradnika Srema u organizaciji Sremske privrene komore. Proizveo je u 2014. godini 42.800 kilograma prvoklasne junećine hraneći stoku sa svoje farme uglavnom onim što je proizveo na vlastitim poljima.

Zemlja čeka dobru kišu

- Ove godine ja, a verovatno i mnogi drugi, nismo zasejali sve svoje površine, jer je bio problem sa vodom na njivama. Problema ima i u nicanju kukuruza, sa sojom će takođe biti malo problema, ali je i pšenica u kritičnom stanju. Sada vode treba. Odradili smo zaštitu, ali bez kiše ništa neće pomoći, prognozira Tufegdžić.

Vlada Tufegdžić u tovilištu

Na pitanje da uporedi ovu i prošlu godinu, on odgovara da pravo poređenje nije moguće, jer dve godine nisu slične po vremenskim i ostalim uslovima proizvodnje, ali su obe godine veoma teške za seljake. Prošle godine je bio problem sa suvišnom vodom, ali je bilo dobrih prinosa, primetio je Vlada. Šta će biti, odnosno šta će seljaku doneti ova godina, ostaje da se vidi.

- Kao i drugi vlasnici registrovanih gazdinstava konkurisao sam za subvencije. Prošle godine su mi dužni, nisu isplatili subvencije za tovu junad, to je oko 300.000 dinara.

Ove godine sam preregistrovao gazdinstvo, podneo zahteve i čekam šta će biti, a znam da dugo ovako neću izdržati. Bavim se tovom junadi i sada imam 70 komada u tovilištu, a tokom godine ih bude i više. Nedavno sam kupio još 15 teladi, radim punom parom, a ne znam kada mogu da očekujem subvencije od onom što proizvodim, jada se Vlada i dodaje kako "ne sme da računa koliko njegov rad donosi, jer je olovka čudna sprava, a poljoprivreda je trenutno najteža delatnost". Zato je bolje raditi i ne računati, smatra on.

Seljaci treba da se ujedine

Ima li rešenja za bolji život seljaka i gde ga tražiti? Vlada Tufegdžić smatra da je rešenje u ujedinjenju seljaka, u osnivanju zadruga po vrstama proizvodnje i u zajedničkom nastupu na tržištu. Bez obzira koliko ko bio jak seljak ili proizvođač, kao samostalna jedinica ne pokazuje svoju snagu, dok se ne ujedini sa drugim sličnim sebi.

- Rešenja za seljaka neće biti ako se ne ujedine po grupacijama proizvodnje, ali i dok ne postanu vlasnici bar dela poljoprivrednih prerađivačkih kapaciteta. Jer, tada će učestvovati i uticati na fina-

Detalj iz dvorišta

lizaciju svoje robe. Država treba da napravi strategiju za poljoprivredu, da bude jasno u kom će se smeru šta razvijati, ko, šta radi i koliko. Koliko ja vidim u Sremskoj Mitrovici funkcionise jedino primarna poljoprivredna proizvodnja. Gde su nam fabrike? Nema više "Sremske mlekare", "Šećerane", "Mitrosa", "Drvnog kombinata"? Ima nekih novih fabrika, ali one nisu za finalizaciju robe primarne poljoprivrede, primetio je Vlada Tufegdžić.

Učiti od drugih

Zajedno sa grupom drugih poljoprivrednika iz Srbije Tufegdžić je bio na Sajmu poljoprivrede u Parizu i oduševljen sam prikazanom ponudom i načinom kako se oni ophode prema svojoj poljoprivredi. Veliko iznenađenje mu je bilo kada je na štandovima odgajivača svinja, krava i ovaca video mlade ljude, stare 30 i koju godinu

više. Samo ta poseta bila je dovoljna da ovdašnji srpski seljaci vide koliko su daleko od Francuza u poljoprivredi.

- Ne mogu oni ništa više nego mi, ali iza njih stoji država i pomaže ih šta god da rade, a mi naše subvencije dobijemo kad dobijemo, a novac nam nakon setve ne treba. Ono što sam video u Parizu bilo je prijatno iznenađenje, mladi poljoprivrednici su njihova snaga i moć. Mi koji smo otišli na sajam, uglavnom smo bili stariji, ja ima od 50-ak, a moj kolega od 60 godina. Da se i kod nas više mladih bavi poljoprivredom, ona bi nam zaista bila budućnost, a ne uzrečica koju često čujemo, poručio je poljoprivrednik Vlada Tufegdžić.

Da bi se u poljoprivredi stanje promenilo na bolje u Skupštini Srbije treba da sedi barem 30 odsto ljudi koji zastupaju poljoprivredu, koji rade i žive od poljoprivrede, a do toga treba da još dugo čekamo.

S.Đ. - S.N.

Farma junadi pod krovom

Hranu za junad proizvede na svojim njivama

Obezbedio svu neophodnu mehanizaciju

Lekovito bilje

Ne mora se uvek koristiti teški arsenal farmakologije, pre svega ako se radi o nekoj manjoj nelagodnosti. Moderni čovek se, nažalost, zahvaljujući svom (ne)znanju i rekli bi sve izraženijem strahu od prirode koju sve manje poznaje, pretvorio u pasivnog potrošača lekova koji odgovornost za svoje zdravlje, gotovo uvek prenosi na svog lekara

Lekovito bilje je sa nama od kada postoji ljudski rod. Ono služi kao osnova za mnoge lekove, a nauka je omogućila da supstance koje ono nudi postanu mnogo jače i delotvornije na zdravlje.

Za svaku bolest čak i za onu najtežu koja neretko izgleda neizlečiva, u prirodi, u lekovitom bilju možete naći lek, naravno pod uslovom da znate gde i kako da tražite. Važno je znati šta se čime leči, odnosno koja je lekovita biljka najpogodnija za koju vrstu bolesti, a najbolje je koristiti upravo mešavine različitih vrsta ovih biljaka. Ne mora se uvek koristiti teški arsenal farmakologije, pre svega ako se radi o nekoj manjoj nelagodnosti. Moderni čovek se, nažalost, zahvaljujući svom (ne)znanju i rekli bi sve izraženijem strahu od prirode koju sve manje poznaje, pretvorio u pasivnog potrošača lekova koji odgovornost za svoje zdravlje gotovo uvek prenosi na svog lekara.

Tri četvrtine svih zdravstvenih tegoba mogu se lako dijagnostifikovati i nije uvek neophodan lekarski pregled. Prehlade, začepljenja, gastritis, kolitis, glavobolja i tako dalje, mogu se uspešno odstraniti ili umanjiti podložnost oboljevanju, prirodnim merama, kroz promenu ishrane i načina života. Ko svesno podstiče zdrav način života, taj je spreman da podrži i druge u takvom nastojanju i pruži im pomoć.

Kako u svojoj knjizi „Lečenje biljkama“ piše V. G. Pašinski, poslednjih godina interesovanje za lečenje lekovitim biljem znatno je poraslo. Tome umnogome doprinose neželjene pojave i komplikacije u terapiji savremenim sintetičkim sredstvima jakog delovanja. Tako zvane medikamentne bolesti su, tvrdi tako Pašinski, objektivna realnost našeg vremena. Mi smo svedoci paradoksalne situacije u kojoj hirurgija postaje bezopasna, a terapija zbog razvoja farmakologije – sve opasnija. Upravo otuda, potrebno je tragati za alternativnim načinima lečenja, što najbolje mogu da omoguće upravo biljke.

Upravo otuda, predstavimo nekoliko lekovitih biljaka koje se mogu svakodnevno sresti.

Maslačak

Maslačak (*Taraxacum officinale*) u narodu se još zove: vetrokaz, mlečac, mislovka, popino guvno i slično. Maslačak se smatra dosadnim korovom po livadama ali za bolesne on je dragoceni lek. Cveta od aprila do maja na svim travnatim livadama i padinama, osim na izra-

Sve veće interesovanje za lekovito bilje

zito vlažnim mestima. Maslačak je lekovito bilje koje pomaže izrazito kod oboljenja **žuči i jetre**. Listovi maslačka se skupljaju pre nego što procveta, koren u proleće ili jesen, a stabljika u vreme cvetanja biljke. Možemo slobodno da kažemo da su svi delovi maslačka lekoviti. Maslačak u proleće može da se koristi kao salata sa raznim jelima na primer krompirom. Sveža stabljika maslačka ako se uzima više puta dnevno pomaže kod **oboljenja jetre**. Dijabetičari bi trebalo da pojedaju barem pet do šest stabljika maslačka.

Stabljike maslačka se peru zajedno sa cvetovima, a potom se cvetovi odvoje i stabljika žvače. U početku malo gorkog ukusa, hrskava i sočna jede se kao salata. Bolešljivi ljudi, koji su stalno potišteni i umorni trebali bi da sprovedu dnevnu kuru sa svežim listovima maslačka. Biće iznenađeni izvanrednim dejstvom lekovitosti, a stabljika ove biljke pomaže i kod drugih tegoba, **svrab kože, lišajevi i osipi**, popravljaju sastav želučanog soka a želudac čiste od raznih **štetnih materija**.

Sveže stabljike maslačka mogu bezbolno da rastvore kamen u žuči, te da podstiču rad oba organa. Sem mineralnih materija u maslačku se

nalaze važne lekovite i gradivne materije koje podstiču **poremećaj metabolizma**.

Koren maslačka ako se svež ili osušen konzumira u vidu čaja, podstiče varenje, izaziva znojenje i deluje **diuretički i osvežavajuće**. Pošto od korena maslačka krv postaje tečnija smatra se odličnim sredstvom protiv guste krvi.

Maslačak spada u lekovito bilje koje ne miruje ni u zimskim mesecima već tera izdanke i u hladnim godišnjim dobima. Žene čaj od maslačka mogu da koriste za **negu tena i lica**. Maslačak zbog svog dejstva pročišćavanja krvi uspešan je i kod lečenja **gihta i reume, žutice i oboljenja slezine**. Otok žlezda se povlači ako se sprovede kura sa svežim stabljikama maslačka. Svakog proleća možete napraviti sirup od listova maslačka koji je izuzetno prijatnog ukusa. Iz svega gore navedenog možemo zaključiti da je maslačak izuzetno lekovita biljka koja se nažalost u našim kreajevima smatra za beznačajnim korovom a kao što vidimo mnoga su lekovita svojstva maslačka.

Prečica

Prečica (*Lycopodium clavatum*). Prečicu u narodu još nazivaju i sledećim imenima: plavun, prašuljica, crvotočina i kijačasta crvotočina. Ova mahovinasta zimzelena lekovita biljka ima vitice dugačke i do jedan metar sa finim tankim korenčićima sa kojima "puzi" po šumskom tlu. Iz vitica rastu do 10 cm duge razgranate stabljice, veoma meke, slične stabljicama snežnog vresa, samo što su još mekše i gušće. Ova četvorogodišnja lekovita biljka u leto donosi žućkaste klipove koji sadrže cvetni prah ili prečičino brašno.

Prečica se koristi u narodnoj medicini, odnosno u prirodnom lečenju **kože zasute ranama (homeopatija)**. Prečica je lekovita biljka koja sadrži radijum i lako se razlikuje od ostalih vrsta mahovine po dugačkim konopastim viticama i

kod ljudi koji boluju od zloćudnih oboljenja jetre prečica može da pokloni život.

Bela imela

Bela imela je vrlo zanimljiva biljka ona raste na drveću i to najčešće na jelama, boru kao i na listopadnom drveću specifičnog je oblika podseća na loptu ne raste nigde drugde dakle na zemlji niti u vodi ne može da se nađe. Njena lekovita svojstva su poznata od davnina koristili su je još prvi lekari. U narodu je poznata kao veštija sropa, vešticina metla. Ranije su je koristili za lečenje epilepsije. Koristi se za lečenje hroničnih grčeva, histerije i promrzlina. Jako dobre rezultate je dala kod lečenja dijabetesa, pospešuje rad gušterače i posle nekog vremena dijabetes postaje prošlost.

Imela se koristi i kod lečenja oboljenja poremećaja metabolizma i hormonskog poremećaja. Koristi se kao čaj koji se uzima ujutru i uveče. Bela imela se koristi kod zakrčenja arterija kod šloga i moždanog udara.

Pije se 6 nedelja prve nedelje se pije po **3 šolje dnevno** naredne tri po **dve šolje** a zadnje dve po jednu i to tako da se podeli jedna šolja pre i posle obroka.

Imela je jako dobra i kod **krvarenja iz nosa** hladna se usmrče kroz nos i krvarenje prestaje, takođe se koristi kod svih drugih vrsta krvarenja iz creva.

Zavidne rezultate pokazuje i kod regulisanja krvnog pritiska, rešava probleme nesvestice i zujanja u ušima kao i probleme sa vidom.

Ono što je jako bitno pomaže i kod **oslabelog srca i loše cirkulacije krvi**. Imela nam jednostavno podmlađuje organizam i vraća elan koji smo imali u mladosti. Preporučuje se kod obilnih menstruacija kao i u prelaznom dobu jer oslobađa svih tegoba koje prate ove navedene probleme. Svež sok od **imele** pomaže kod **steriliteta** i to tako što uzimamo po **25 kapi pre doručka i pre večere**. Kapi imele se mogu naći u apotekama. U zadnje vreme se koristi sve više i za rešavanje problema **kancerogenih oboljenja**. **Imela inače pročišćava organizam od svih štetnih toksina u organizmu**. Ono što je zanimljivo za imele je to da su njene bobice otrovne jedino kad se jedu i piju kao čaj ali se zato koriste kao melem za spoljnu upotrebu kod promrzlina.

Maslačak

Prečica

PROIZVODNJA GROŽDJA, VINA I RAKIJE (3)

Tri regiona vinorodne Srbije

U okviru vinorodne Srbije identifikovana su tri regiona: centralna Srbija, Vojvodina i Kosovo i Metohija. U okviru tri regiona postoje 22 rejona sa 77 vinogorja i više vinogradarskih oaza

Vinarija „Zvonko Bogdan“ izvozi u zemlje okruženja i EU

Deo trgovine vinom (isključujući aromatizovano vino) odvija se sa ostalim zemljama (dominira izvoz na tržište Ruske federacije), pri čemu je uvoz vina sa ovog tržišta zanemarljiv. U periodu od 2008. do 2013. godine prosečno učešće izvoza vina na ovo tržište iznosilo je oko 28 odsto.

Posmatrano po zemljama, u 2013. godini najveća količina vina (isključujući aromatizovano vino) uvezena je iz Republike Makedonije (78 odsto ukupno uvezene količine) i Crne Gore (13 odsto). U istoj godini najveća količina vina je izvezena na tržište Ruske Federacije (oko 41 odsto ukupno izvezene količine) i Bosne i Hercegovine (oko 24 odsto).

Spoljnotrgovinska razmena aromatizovanih vina odvija se u znatno manjem obimu, pri čemu je prosečan izvoz ovog vina u periodu od 2008. do 2013. godine bio zanemarljiv.

Vinarija „Aleksandrović“ nalazi se u Topoli, ima 75 hektara vinograda i godišnju proizvodnju od 350.000 do 400.000 boca. Od ukupne proizvodnje 25 odsto se izvozi u Japan, Kinu, Rusiju, zapadnu Evropu, Ameriku. Da država treba više pažnje da obrati na vinare u Srbiji slažu se i predstavnici Kraljevske vinarije, koja je deo Zadužbine kralja Petra Prvog Karadjordjevića na Oplencu.

Geografska oznaka porekla

Poreklo je geografski naziv zemlje, regiona, ili lokaliteta, kojim se označava proizvod koji odatle potiče, čiji su kvalitet i posebna svojstva isključivo ili bitno uslovljeni geografskom sredinom, uključujući prirodne i ljudske faktore i čija se proizvodnja, prerada i priprema u celini odvijaju na određenom ograničenom području.

Procedure i postupak zaštite oznake geografskog porekla definisani su Zakonom o oznakama geografskog porekla.

Procedura

Korisnik oznake geografskog porekla, odnosno podnosilac prijave za priznavanje statusa ovlašćenog korisnika za poljoprivredne i prehrambene proizvode, može da podnese zahtev za registrovanje oznake na nivou EU, u skladu sa Uredbom Saveta EU 509/2006. i Uredbom Saveta EU 510/2006, kojima se uređuje zaštita oznaka geografskog porekla za poljoprivredne i prehrambene proizvode. Jedini uslov za proizvođače iz trećih zemalja jeste da proizvod prvo bude zaštićen po nacionalnom

zakonodavstvu.

U EU postoji baza podataka (DOOR) koja sadrži sve proizvode registrovane na nivou EU sa oznakom geografskog porekla (PGI), zaštićenom oznakom porekla (PDO) i tradicionalne proizvode (TSG), odnosno proizvode za koje su podnete prijave za priznavanje.

Na osnovu ovog zakona, usvojen je Pravilnik o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje. Ministarstvo poljoprivrede je 2011.

"Najveći problem vinara u Srbiji jeste to što država ne stoji iza vinara. Možete da odete na štand Hrvatske, Makedonije, i uverite se da u finansijskom i organizacionom smislu iza njihovih vina stoji vlada, a iza nas niko. Vinari iz Srbije ne dobijaju nikakve subvencije", kaže upravnik Zadužbine kralja Petra Prvog **Dragan Reljić**. On je dodao da Srbija može da se meri sa svim svetskim vinarima, i da su najveći svetski stručnjaci visoko ocenjivali kvalitet vina iz Srbije. Reljić je naveo da Kraljevska vinarija proizvodi oko 40.000 litara vina godišnje, i da je njihova parola "Što manja količina, to veći kvalitet".

Menadžer vinarije "Zvonko Bogdan" iz Subotice **Zlatko Živanić** ocenio je da svet do skoro nije bio upoznat sa kvalitetom srpskih vina, ali da su u poslednjih pet godina srpske vinarije sve nagradjivnije i sve zapaženije na prestižnim svetskim takmičenjima.

"Na sajmovima u Londonu, Beču, Pragu, Briselu, Italiji, Srbija osvaja sve više zlatnih medalja što otvara vrata svim vinarima iz Srbije. Kada jedan vinar osvoji takvu medalju, najveće beneficije ima on, a posle njega i svi ostali vinari jer to pokazuje svetskoj sceni da se vrhunsko vino proizvodi u Srbiji, a srpskim vinarima daje šansu da nadju distributera i izjadu na svetsko tržište", kazao je Živanić za agenciju Beta.

On je dodao da je Vinarija "Zvonko Bogdan" 2013. godine povećala proizvodnju za 40 odsto, odnosno da ima 56 hektara vinograda i proizvodi oko 250.000 litara vina godišnje. Izvoze u Crnu Goru, BiH, Hrvatsku, Austriju, Nemačku, Dansku, Češku i Ameriku.

Vinske sorte groždja u Srbiji

Vinske sorte groždja u Srbiji se gaje na 17.483 hektara, što čini oko 75,7 odsto ukupnih površina pod vinogradima, pokazali su podaci objavljeni u posebnoj publikaciji "Vinogradarski atlas".

Sorte čije je grožđe namenjeno potrošnji u svežem stanju gaje se na ukupno 4.667 hektara, odnosno na 24,3 odsto ukupnih površina pod vinogradima. Proizvodnjom grožđa se bavi 80.341 poljoprivredno gazdinstvo, 12,7 odsto od ukupnog broja gazdinstava u Republici Srbiji. Poljoprivredno gazdinstvo koje se bavi proizvodnjom grožđa u proseku ima 0,28 hektara pod vinovom lozom, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku (RZS).

Popisom poljoprivrede, koji je RZS sproveo tokom 2012. godine u okviru projekta IPA 2011, posle više od 50 godina prikupljeni su podaci o stvarnom stanju poljoprivrede, a samim tim i vinogradarstva. U gotovo istom periodu Ministarstvo poljo-

Zaštita porekla

U skladu sa Zakonom o vinu Republike Srbije, usvojen je Pravilnik o izgledu, sadržini i načinu isticanja evidencione markice za vino s geografskim poreklom. Od septembra 2010. godine uspostavljena je procedura obeležavanja vina s geografskim poreklom evidencionim markicama. Vina s geografskim poreklom (PGI – *protected geographical indication*), ili zaštićenom oznakom porekla (PDO – *protected designation of origin*) su vina koja su proizvedena od grožđa iz definisanih vinogradarskih proizvodnih područja, u kojima se odvija i tehnološki postupak proizvodnje vina. Sve vinogradarske parcele treba da budu premerene GPS tehnologijom (sistem satelitskog snimanja površina), a celokupnu proizvodnju (i grožđa i vina) kontroliše organizacija kojoj je Ministarstvo

poljoprivrede poverilo ove poslove. Nakon završene procedure kontrole, ispunjeni su uslovi da se vino deklarise kao vino s geografskim poreklom i da se obeležava evidencionim markicama: za „regionalno“ vino (PGI) markicama zelene boje i tradicionalnom oznakom GI, odnosno markicama za kvalitetno vino s geografskim poreklom (PDO) markicama crvene boje i tradicionalnom oznakom K.P.K.

Pošto je svaka markica zaštićena od falsifikovanja i ima svoj jedinstven serijski broj, na lak način omogućava se kontrola vina s geografskim poreklom u prometu. To predstavlja „pečat i garant“ proverenog geografskog porekla i kvaliteta. Na taj način, vinima s geografskim poreklom daje se poseban značaj i isticke dodata vrednost.

privrede, šumarstva i vodoprivrede, u okviru tvining projekta "Izgradnja kapaciteta i tehnička podrška za obnovu vinogradarskih zona i za sistem zaštite geografskog porekla vina" uradilo je, nakon više od 40 godina, novo zoniranje vinogradarskih geografskih proizvodnih područja Srbije. Posebna publikacija "Vinogradarski atlas", na sistematičan način prikazuje važne informacije o vinogradarskim regionima, rejonima i vinogorjima Srbije do kojih se došlo u okviru dva navedena projekta. Time se omogućava jasno sagledavanje stanja i potencijala srpskog vinogradarstva.

Vinorodna Srbija obuhvata teritoriju cele Republike Srbije nadmorske visine do 800 metara, kao i područja iznad ove nadmorske visine ukoliko se ona nalaze na listi rejoniranih područja sa većom nadmorskom visinom. U okviru vinorodne Srbije identifikovana su tri regiona: centralna Srbija, Vojvodina i Kosovo i Metohija. U okviru tri regiona postoje 22 rejona sa 77 vinogorja i više vinogradarskih oaza. Na osnovu podataka prikupljenih Popisom poljoprivrede 2012, u regionu centralne Srbije i regionu Vojvodine (na području teritorije AP Kosovo i Metohija Popis poljoprivrede 2012. nije sproveden) nalazi se ukupno 22.150 hektara pod vinovom lozom, od čega u regionu centralne Srbije 17.118 hektara, a u regionu Vojvodine 5.032 hektara.

Za čašu vina sto papira

U Srbiji se na blizu 25.000 hektara, oko 100.000 domaćinstava (po popisu je to nešto manje) bavi proizvodnjom groždja. Pre tri decenije te površine su bile čak pet puta veće. Prosečna potrošnja vina po stanovniku je četiri do šest litara godišnje po stanovniku. To je znatno manje nego u zemljama u okruženju. Od četiri popijene boce vina u Srbiji tri su iz uvoza!

Za litar vina koje je proizvedeno u Srbiji, mogu se kupiti i do dve litre ovog pića istog kvaliteta koje je uvezeno iz Francuske ili Španije. Vinari tvrde da je piće bogova na našoj zemlji „papreno“ zbog birokratije i mnoštva taksa, koje poskupljuju proizvodnju. Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, u Srbiji se prosečno po jednom stanovniku godišnje troši između 3,3 i četiri litra vina.

Dušan Korunoski iz Unije poslodavaca Srbije kaže da osnovni problemi proističu iz Zakona o vinu, koji pokušava da reguliše i najsitnije detalje proizvodnje i nameće strahovite troškove otpočinjanja i održavanja poslovanja u ovom sektoru.

„Proizvodnjom vina ne može da se bavi registrovano poljoprivredno gazdinstvo, već je neophodno otvoriti preduzetničku radnju ili preduzeće“, navodi Korunoski. To znači i angažovanje knjigovođe i plaćanje doprinosa za bar jednog zaposlenog. Zakonodavac se bavi brojem i kvalitetom prostorija u kojima se vino proizvodi, pa morate imati jednu za „čuvanje enoloških sredstava“, prevashodno kvasca i vinobrana, iako se oni kupuju dan pred muljanje.

Dok Francuzi, Italijani i Nemci vino proizvode u memljivim, 300 godina starim podrumima, sa zemljanim podovima, podovi srpskih vinarija, tvrdi Korunoski, moraju da budu od vodootpornog materijala kao i zidovi.

Proizvođači se žale da ih zakon, takođe, obavezuje da kupe svu opremu za proizvodnju vina, isticke Korunoski. Kod njihovih konkurenata u Evropi sve male vinarije takvu opremu iznajmljuju, ili iznajmljuju uslugu pokretnih preradača. Mulača, presa, vaga, i druga skupa oprema se koriste ne više od dan-dva u godini, ali svaki srpski vinar mora da je ima... Jer je to i dokaz moći i uspešnosti!

(Nastaviće se)

Izvoz vina po tržištima (I)				
Godina	CEFTA	EU	OSTALI	UKUPNO
2009	6.971.831	642.099	2.772.752	10.386.682
2010	5.906.366	1.320.195	3.534.877	10.761.438
2011	5.516.662	5.667.380	4.130.700	15.314.742
2012	4.742.479	14.118.384	3.930.188	22.791.051
2013	4.357.734	2.048.209	5.071.769	11.477.712

Izvor podataka RZS

O MOGUĆEM JEDINSTVU POLJOPRIVREDNE I TEOLOŠKE MISLI

Srednji sistem i agrarna Srbija

Industrijalizacija je u Srbiji uništila ekonomske osnove demografske obnove, pokidala mehanizme privatne socijalne solidarnosti ruralnih sredina sela i malih gradova, a nije učinila ni na koji način Srbiju značajnom industrijskom zemljom (poput Nemačke i Italije), ni u okviru bivše Jugoslavije ili Balkana, a kamoli u evropskim ili svetskim razmerama

Piše: **Željko Simović**

Srednji sistem je društveni poredak hrišćanskog milosrđa i uzajamne društvene pomoći koji u pravoslavnom društvu postoji kao sveopšte prihvaćena, Evanđeljem zapovedena, i spontano sprovedena norma društvenog ponašanja.

Srednji sistem kao ekonomski poredak je zasnovan na privatnoj svojini nad proizvodnim dobrima i sredstvima, kao i najamnom radu u privatno-preduzetničkom sektoru sa jedne i zadržanom radu u jakom zadržanom sektoru u oblasti proizvodnje i potrošnje sa druge strane. Uloga države u Srednjem sistemu je zaštita pravnih ugovora i sprečavanje neograničene koncentracije bogatstava u rukama bogataških kartelista i raznih drugih bogataških interesnih grupa. Ovo bi bila neka opšta definicija ekonomskog ustrojstva Srednjeg sistema.

Navedena definicija Srednjeg sistema je samo prilog zasnivanju teorije i prakse obnove Srednjeg sistema, u srpskom narodu, u današnjim uslovima tehnološke civilizacije pred krahom, početkom 21. veka, i zasnovana je na pretpostavci postojanja industrije.

Ali za Srednji sistem, kao socijalni stroj postojanje industrije nije uslov postojanja. Srednji sistem, posmatrano istorijski, je prvenstveno socijalni sistem koji ima za svoju ekonomsku osnovu poljoprivredu i privredne grane povezane sa njom.

Za pristalice socijalizma i komunizma Srednji sistem je oblik kapitalizma a za sekularne liberalne ili liberterijance je oblik socijalizma. Za pristalice Srednjeg sistema, Srednji sistem je jedini održivi sistem ekonomije, umesto divljeg kapitalizma i socijalizma.

Raspodela dobara u ekonomskom poretku Srednjeg sistema se vrši, dobrovoljno preko crkvenih i privatnih fondova, za razliku od državne preraspodele i prisile kao u raznim oblicima levog i desnog socijalizma.

Prema opisu imovinskog stroja Srba, datom u spisu Svetog Vladike Nikolaja Srpskog Srednji sistem-između plutokratije i kinovije, upravo takav stroj je postojao kod Srba vekovima, pri svim državnim poretcima srpskog naroda. Srednji sistem je opštedruštveni podvig milosrđa.

Vremenski okvir postojanja Srednjeg sistema je u užem smislu 19. vek. U to doba srpske istorije Srednji sistem ogleda kroz sapostojanje privatne i opšte, kolektivne imovine. Razvoj ranog divljeg kapitalizma, tokom 19. veka je potkopavao i tiho razarao Srednji sistem. Razvoj osnovnih duhovnih i materijalnih činitelja Srednjeg sistema seže do doba patrijarhalne kinovijske zajednice, preko prvih srpskih država, do slavne države svetih Nemanjića i njihovih blagovernih naslednika.

Srednji sistem i srpska seoska porodična zadruga

Srednji sistem postoji kao uzajamna pomoć u okvirima srpskog patrijarhalnog komunalizma porodičnih seoskih zadruga, koje su bile organski zaštitni sistem srpskog naroda, uz Božju pomoć, od okupatora na duhovnom i moralnom planu života.

Taj komunalizam kao spontani poredak zajednice, za razliku od svakog komunizma, sekularnog ili religijskog, objedinjen u šire zajednice, seoske opštine i knežine, bi se rečnikom savremenih političkih teorija moga nazvati agrarnim i socijalizmom ali taj navodni socijalizam je bio dobrovoljni društveni poredak, decentralizovan, nenametnut, dakle nastao od starine spontano, sa nastankom srpskog naroda, ne kao plod bilo kakve komunističke utopije zamišljene od ljudi, poput idealnih zamisli Platonove Države, Morove Utopije i sličnih komunističkih nacrti doba Renesanse i kasnijih vremena ili u praksi sprovedenih i osnovanih komunističkih komunala- jezuitskih redukcija u Paragvaju 16 i 17 veka. U jezuitskim redukcijama su Guarana Indijanci, prethodno živeći u bezsvojskoj plemenskoj zajednici, pod komandom jezuitskih gospodara bili lišeni privatne svojine, i privatnog i porodičnog života, slobode kretanja van redukcija i svake ekonomske samostalnosti i delotvornosti.

Srpski komunalizam porodičnih zadruga u doba turske okupacije

je Srednji sistem ili srpski treći put između zapadnoevropskog modela feudalizma sa krupnom vlastelom i bezemljašima, kao i manufakturnog kapitalizma renesanse i reformacije, s jedne i komunizma jezuitskih redukcija u Pargvaju sa druge strane i sličnih komunističko-utopijskih projekata kroz istoriju.

U doba srednjovekovne srpske države, srpski Srednji sistem je izražen kroz zadužbinarstvo blagovernih srpskih vladara i vlastele. Sveti Nemanjići su svojim velikim prilozima gradili zadužbine i pomagali socijalnu milosrdnu delatnost Crkve. Srbija je tada bila hijerarhijska, staleška ali i socijalna država. Srpska socijalna država toga doba je zasnovana na dobrovoljnom Srednjem sistemu, utemeljenom na Predanju Crkve, a ne na državnoj prinudi. Srpski blagoverni vladari i vlastela, kao sluge Hristove gradile su i održavale naš slobodarski i dobrovoljni Srednji sistem pod duhovnim rukovodstvom Crkve. Zahvaljujući Srednjem sistemu, Srbija, po rečima Svetog Vladike Nikolaja, ne zna za agrarne ratove.

Srpska Crkva je bila duhovni utemeljitelj i čuvar Srednjeg sistema i svesti u narodu o Srednjem sistemu, za vreme i posle propasti srpske srednjovekovne države, u doba turske okupacije.

Pad agrarne Srbije u 20. veku

Srbija je vekovima bila pretežno poljoprivredna zemlja. Danas je Srbija zemlja razorene ekonomije i umiruće poljoprivrede. Neuspeo eksperiment industrijalizacije Srbije, započet još pre Drugog svetskog rata, a koji je pod komunizmom dostigao opšte i katastrofalne razmere, je razorio ekonomske osnove zdravog, organskog života srpskog naroda i države uništavajući demografsku i ekonomsku osnovu poljoprivrede, kao i pratećih privrednih delatnosti: sitnog zanatstva i uslužnih delatnosti.

Cena industrijalizacije Srbije je ogromna i neopravdano visoka u odnosu prividnu i sasvim prolaznu korist koju je donela. Lagodnostima i olakašicama industrijskog doba 20. veka, pred dolazeću svetsku energetsku katastrofu ističe rok trajanja. Srpski, manje više besperspektivni veliki gradovi postaju urbani kazamati besperspektivnog

duhovno rastrojenog stanovništva, koje je vezavši se gradskim životnim navikama, imovinom i manje više slabo plaćenim, i u doba privatizacije i obnavljanja divljeg kapitalizma neizvesnim radnim mestima, postalo talac industrijalizacije i urbanog haosa.

Cena industrijalizacije je upravo najveća za male zemlje poput Srbije, u kojima je nametnuta urbanizacija i prekomerna industrijalizacija oslabila ili potpuno razorila poljoprivredu.

Industrijalizacija je u Srbiji uništila ekonomske osnove demografske obnove, pokidala mehanizme privatne socijalne solidarnosti ruralnih sredina sela i malih gradova, a nije učinila ni na koji način Srbiju značajnom industrijskom zemljom (poput Nemačke i

Italije), ni u okviru bivše Jugoslavije ili Balkana, a kamoli u evropskim ili svetskim razmerama. Duh urbanizma i industrijalizma je prodro i u ruralne oblasti sela i malih gradova, razorivši i duh agrarne Srbije.

Industrijalizacija je razorila spori ritam života sela i ruralnih gradova a svest, a samim time i težnje većine srpskog stanovništva su postali urbanistički. Težnja za gradskim životom je postala sveopšta a život i zaposlenje u gradu smatran merilom lične uspešnosti. Prezir i nipodaštavanje, u i moralnom i u ekonomskom smislu agrara kao delatnosti, kao i sela i malih gradova je opšta pojava industrijalizovane i urbanizovane Srbije druge polovine 20. veka.

(Nastaviće se)

Nastajanje raka

(Prenosimo izvode iz knjige "Lekovitim biljem protiv karcinoma", autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir 2015.)

Rak nastaje zahvaljujući delovanju izvesnih hemijskih supstanci i otrova, na primer, sredstva za zaštitu bilja, sredstva (čistaj otrova) za konzerviranje, hemijskih medikamentata, hlora i fluora u pijaćoj vodi, nikotina, kuhinjske soli i mnogih drugih. Ako su ti otrovi sposobni da konzerviraju i ubijaju mikrobe, oni mogu ubiti i enzime, ili ih bar omamiti ili opiti, čim otrov prodre u ćelije. Kada nedostatkom enzima već mogu da nastanu „izrođene“ ćelije, koliko je tek, kada se uz to u ćelije prodru enzimi potpuno izgube kontrolu, pa abnormalne ćelije počnu naglo da se umnožavaju i od njih nastaju izrasline raka.

Postoje različite vrste raka. Svaka od njih predstavlja divlju izraslinu, nastalu pod posebnim uslovima, iako u tome nije učestvovao nikakav određeni, preneseni virus raka. Gde se gomilaju otpadne materije u našim ćelijama, budući da nema živih enzima koji aktivno deluju i koji ih čiste, ili gde su inače malobrojni enzimi omamljeni ili uništeni, truleži se, otvaraju se vrata i nastaju uslovi za „formiranje“ tumora. Prema tome, uveren sam da rak ne treba

dovoditi u vezu s nekim posebnim virusom.

U prilog tome svedoči već sama činjenica da rak nije zarazna bolest, kako je inače poznato kod virusnih oboljenja. Protivotrov, koji bi bio pronađen, još više bi otrovao telo već obolelo od raka, pa zbog toga takvo sredstvo nikada i nije moglo biti pronađeno. Prema mom iskustvu postoji samo jedno sredstvo, a to su neotrovni enzimi, koji ne nastaju u hemijskoj fabrici, nego kod zemljoradnika koji zemlju i svoje useve gaje „biološki“.

Ćelije raka su „izrodi“ od ćelija, koje su se pretvorile u naglo bujajuće truljenje. Da bi sebi mogli načiniti sliku tog procesa, morali bismo najpre, uz malo mašte, da zamislimo enzime kao dušu ili duh u našim zdravim ćelijama koji upravlja i raspoređuje i da pretpostavimo da enzimi, pod određenim okolnostima mogu i „duhovno“ da obole. Usled smanjenog snabdevanja zdravim, za kontrolnu funkciju sposobnim enzimima u okviru pogrešne ishrane, zatim zbog trovanja hemijskim otrovima ili ustajalim kiselinama iz

zimi se razboljevaju. To je slučaj kod nastanka raka. Jedna ćelija u kojoj stanuju bolesni enzimi „izrođava“ se i, zahvaljujući pogrešnim komandama počinje bezumno da buja. Nažalost, konstatujemo da još uvek nema svežeg snabdevanja zdravim enzimima iz ishrane, koji bi ove „izbezumljene“ enzime mogli da kontrolišu i obuzdaju. Zahvaljujući tome, žarište bolesnih ćelija širi se poput eksplozije, na taj način, što bujajuće ćelije truljenja proždiru susedne ćelije čija je odbrana oslabljena.

Zloćudna oboljenja

Zajedničke osobine svih zloćudnih tumora su njihov izgled, nekontrolisano razmnožavanje i širenje malignih ćelija po telu. Razmnožavanje ćelija je jedan od osnovnih procesa u organizmu i ćelije tkiva i organa obnavljaju se određenom brzinom, tako što stare umiru i zamenjuju se novim.

Ćelije raka, iz još uvek neobjašnjivih razloga, se menjaju i gube uobičajenu sposobnost upravljanja nad svojim funkcijama i razmno-

žavanjem, koje više nije u ravnoteži sa normalnim gubitkom ćelija. Maligne ćelije se sve više nagomilavaju i nisu u stanju da obavljaju uloge prvobitnih ćelija od kojih su nastale.

Posledica nekontrolisanog i ubrzanog razmnožavanja ćelija raka je, najčešće, stvaranje izrasline, koja se naziva tumor ili neoplazma.

Tumori mogu da budu dobroćudni (benigni) ili zloćudni (maligni, kancer). Ćelije dobroćudnih tumora se ne širu u druge delove tela i ostaju na mestu gde je izraslina nastala, umnožavaju se i uvećavaju je.

Benigni tumori najčešće mogu u potpunosti da se odstrane hiruškim putem a čak i bez lečenja ishod bolesti je povoljan. Ukoliko se tumor nalazi na takvom mestu da ugrožava životne funkcije kao što je krvotok, ili ako dovede do prepreke u crevima ili na drugom mestu, bolest može, u retkim slučajevima, da završi smrtno. Postoji izvesna opasnost da dobroćudni tumor pređe u zloćudni i zbog toga se preporučuje da se oni ipak hiruški odstranjuju.

Ćelije zloćudnih tumora urastaju u okolinu tkiva i dovode do poremećaja njihove funkcije. Pojedine maligne novotvorine se, različitim putevima, šire u druge delove tela i ovakva njihova agresivnost ih upravo čini opasnim po život. Ćelije različitih tkiva, u zdravom organizmu, zadržavaju se u organima kojima pripadaju i jetrine ćelije ostaju u jetri, ćelije kože u koži itd. Maligne ćelije urastaju u okolna tkiva i uništavaju ih, a ukoliko prodru u krv ili limfu mogu da se prenose u udaljene delove tela i da u njima stvaraju nove tumore. Tumorske mase koje nastaju kao posledica širenja zloćudnih ćelija u druge delove nazivaju se metastaze. Veliki broj malignih oboljenja, kao naprimer, grlić materice ili kože mogu rano da se otkriju i pre nego što počnu da se raznose po telu a ako se blagovremeno otpočne sa lečenjem, ono je najčešće uspešno.

Mesto na kojima najčešće nastaju maligni tumori u žene su dojke, debelo crevo, materica, pluća, krv i limfa, a u muškarca pluća, prostata, debelo crevo, mokraćni organi, krv i limfa. **(Nastaviće se)**

Stari recepti

Bombice od čokolade

Potrebno je: 2 jajeta, 80 + 150gr šećera u prahu, 80gr maslaca, 2 kašike ruma, 150gr badema, tri štangle čokolade, belance, mleveni badem.

Priprema: Propasiramo 2 tvrdo kuvana jaja i pomešamo sa 80gr šećera u prahu, 80gr razmekšalog maslaca i jednom kašikom ruma. Umešanu, kompaktnu masu podelimo na 35 malih loptica. Stavimo ih na hladno mesto da bi se osušile.

Testo za bombice pravi se od 150gr obarenih, oljuščenih i samlevenih badema, 150gr šećera u prahu i tri štangle čokolade. Ove sastojke pomešamo i zamesimo kompaktno testo sa jednim belancetom i kašikom ruma. Od ovog testa pravi se 35 malih loptica, ali se one rastanje prstima i u sredinu se stavi sasušena masa koja zbog jaja ima žutu boju. Obložimo je tako da ponovo dobijemo lopticu ili kuglicu. Svaka bombica uvalja se u mleveni badem. Služe se nakon kraćeg sušenja.

Krofne

Potrebno je: 3 jajeta, 2 dl toplog mleka, 2dl tople vode, 1 kocka kvasca, 5 kašika šećera, 4 kašike ulja, malo soli, ravna kašičica praška za pecivo, 1kg brašna, 1 rendana kora limuna, mast ili ulje za prženje, šećer u prahu za posipanje, krem

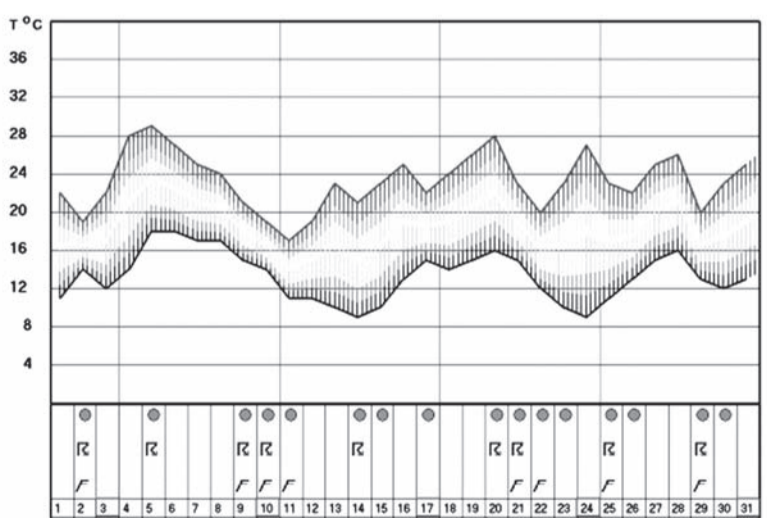
Priprema: U mlaku vodu stavite kvasac i šećer da odstoji. U drugom sudu razumutite jaja sa malo soli, dodajte nadošao kvasac, toplo mleko, ulje i rendanu koru limuna. Promešajte, dodajte prašak za pecivo i postepeno dodajte brašno. Mesite testo

dok ne prestane da se lepi za ruke. Prekrijte krpom i ostavite pola sata da kisne.

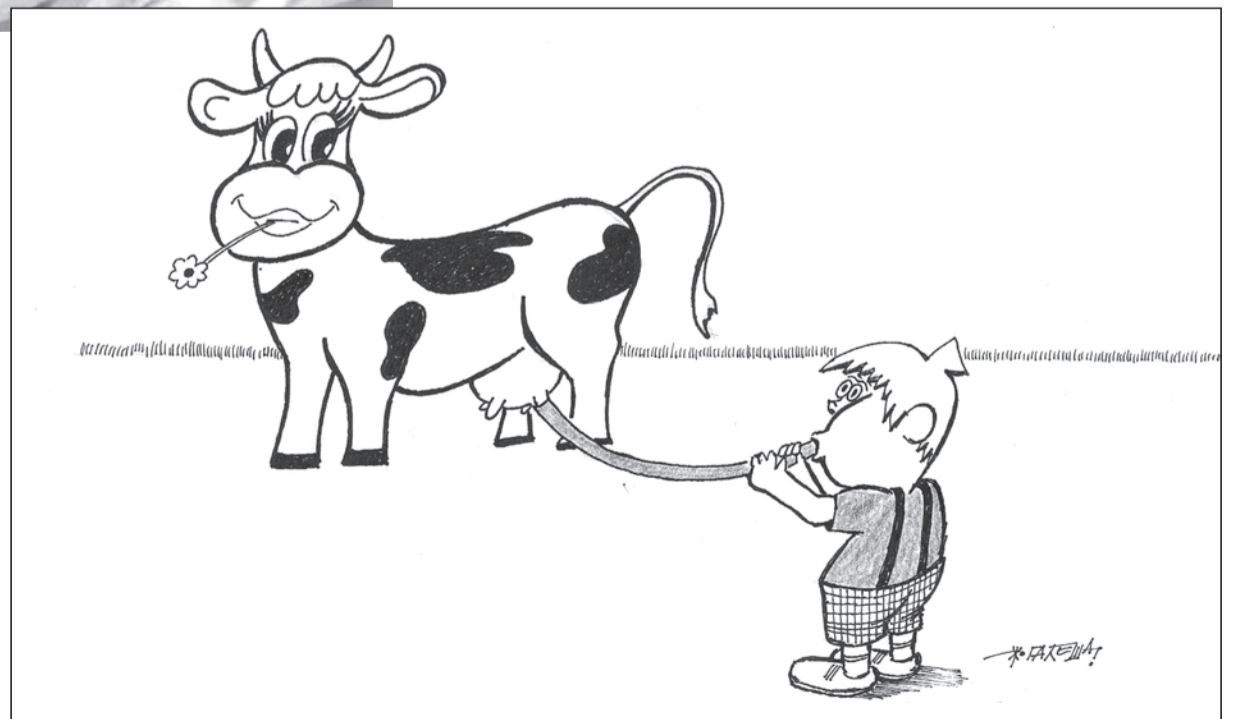
Rasklagijajte testo na debljinu od pola santimetra. Čašu ili modlu pobrašnjavite i vadite krugove. Krofne redajte na krpom, preostalo testo promesite, rasklagijajte i vadite krugove sve dok ima testa. Prekrijte krpom i ostavite da odstoji 15 minuta.

Mast ili ulje zagrejte da bude vrelo, smanjite temperaturu i pecite krofne na umerenoj temperaturi. Pržene krofne, po želji, uvaljajte u šećer u prahu ili punite kremom.

Prognoza vremena do kraja maja

R - ГРМЉАВИНА • КИША = МАГЛА • СНЕГ / ВЕТАР - МАКСИМАЛНА ТЕМП. - МИНИМАЛНА ТЕМП.

Promet roba na Produktnoj berzi

od 27. do 30. aprila 2015.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cene kukuruza
- Silazna cena pšenice
- Dešavanja na svetskim berzama

I pored prošlonedeljnih indicija o intenziviranju robno-berzanskog trgovanja, ovonedeljni promet na "Produktnoj berzi" se vratio na svoje veoma skromne vrednosti koje beleži u proteklih mesec dana. Tokom nedelje prometovano je tačno 500 tona robe i to samo kukuruz i pšenica. Time je količinski obim prometa u padu za 42,53%, dok je registrovani vrednosni obim prometa

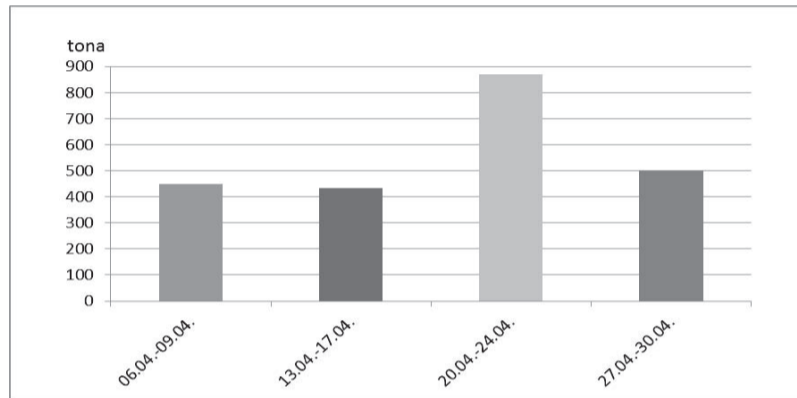
od 10.263.000,00 dinara, za 43,83% manji nego prethodne nedelje. Ovonedeljna cena kukuruza od 17,49 din/kg (15,90 din/kg, bez PDV-a), registrovana je na osnovu samo jednog berzanskog ugovora, zaključenog u količini od 100 tona. Malo je bilo interesenata na strani tražnje, čime je cena žutog zrna, ponovo pala na martovski nivo, ispod granice od 16,00 din/kg, bez PDV-a.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kuk. vešt. sušen, rod 2014.	100	17,49	100	17,49	-1,52%
Pšenica, rod 2014.	600	21,12-21,56	400	21,12-21,45	+0,78%
Pšenica, rod 2014. podno skladište	150	20,57	-	-	-

U odnosu na prethodnu nedelju registrovana cena kukuruza je u padu za 1,52%.

Na tržištu pšenice ništa novo. Registrovan je promet od 400 tona, po prosečnoj nedeljnoj ceni od 21,29 din/kg (19,35 din/kg, bez PDV-a), što znači da, statistički posmatrano, na ovom tržištu nema bitnijih cenovnih promena u odnosu na prethodni period. Pomenuta cena predstavlja ponder cenovnog raspona po pojedinačnim berzanskim ugovorima od 19,20 - 19,50 din/kg, bez PDV-a i odnosi se na hlebno zrno dobrih mlinskih i pekarskih osobina. Istovremeno nuđena je i pšenica slabijih kvalitativnih karakteristika i to po ceni znatno nižoj od 19,00 din/kg, bez PDV-a, ali zainteresovanih kupaca nije bilo.

Količinski obim prometa u poslednje četiri nedelje

PRODEX

Trend veoma skromnog robno-berzanskog prometa, nastavlja se i u nedelji za nama. Razlozi se mogu tražiti i u sferi subjektivnih faktora, ali jedino profesionalni aspekt, koji tretira isključivo tržišne faktore tehničke analize, može dati objektivni odgovor, po pitanju aktuelnog stanja na robno-berzanskom tržištu. Cene i njihov trend su dominantan faktor koji najneposrednije utiče na obim prometa i aktivnost tržišnih učesnika.

oma stabilna tokom čitavog posmatranog perioda, onda se može doneti zaključak da poslujemo na cenovno relativno stabilnom tržištu primarnih poljoprivrednih proizvoda, sa blagom tendencijom pada cena tokom četvoro-mesečnog perioda.

Ovakvu konstataciju potvrđuje i linija trenda indeksne vrednosti PRODEX-a, na donjem grafikonu. Kada se u analizu uključi i ostvareni obim prometa, sa odgovarajućom linijom trenda, onda se jasno vidi apsolutna korelacija ova dva parametra (linije trenda PRODEX-a i obima prometa), što nesumnjivo potvrđuje uvodnu hipotezu da su upravo cene i njihov trend te koje u najvećoj meri determinišu obim prometa i angažovanje tržišnih učesnika na domaćem robno-berzanskom tržištu.

Ako se zna da je cena kukuruza u 2015., oscilirala u relativno uskom rasponu od 15,00-16,20 din/kg, bez PDV-a, da je cena pšenice nakon februarskog skoka, pala i da je, usled skromne tražnje, postala neinteresantna sa stanovišta tržišnih cenovnih senzacija, te da je cena soje ve-

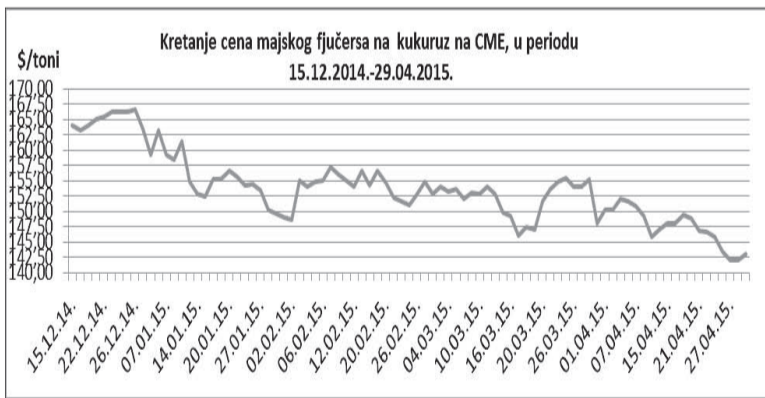

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP MAJSKI 2015.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	178,58 \$/t	172,77 \$/t	173,21 \$/t	175,34 \$/t	-
Kukuruz	143,46 \$/t	141,96 \$/t	142,12 \$/t	143,14 \$/t	-

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
172,92 EUR/t (futures maj 15)	135,18 EUR/t (futures maj 15)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
185,00 EUR/t (futures maj 15)	162,00 EUR/t (futures jun 15)

Ubrzanje prolećne setve i povoljni vremenski uslovi su uticali na pad cena na čikaškoj berzi. Međutim, juče je usled malog ra-

sta BDP-a u SAD-u od svega 0,2% došlo do pada vrednosti dolara, što je podstaklo rast cena fjučersa na žiratrice.

Pšenica je u odnosu na kraj prošle nedelje pojeftinila za 4,10%, dok je cena kukuruza pala za 1,89%.

U Budimpešti je cena fjučersa na pšenicu pala za 2,58%, dok je fjučers na kukuruz skuplji za 0,92% u odnosu na kraj prethodne nedelje. Fjučers na pšenicu u Parizu je u poslednjih nedelju dana pojeftinio za 3,65%, dok je junski fjučers kukuruza jeftiniji za 2,62%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, maj 15	356,27 \$/t	357,52 \$/t	359,14 \$/t	363,18 \$/t	-
Sojina sačma, maj 15	314,60 \$/t	315,10 \$/t	318,70 \$/t	324,20 \$/t	-

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivovodic@limagrain.com
www.limagrain.rs

Fjučers na soju, sa isporukom u maju je za razliku od žitarica, poskupeo u odnosu na kraj prošle nedelje i to za 1,04%. Fjučers na sojinu sačmu je skuplji za 2,40%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

VOĆE 27.4.2015.-4.5.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	150.00	150.00	bez promene	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	135.00	140.00	136.00	pad	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	110.00	100.00	bez promene	slaba
4	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	400.00	400.00	400.00	-	vrlo slaba
5	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	400.00	400.00	400.00	bez promene	vrlo slaba
6	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	80.00	80.00	80.00	rast	slaba
7	Jabuka (Ajdared)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	85.00	85.00	rast	slaba
8	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	70.00	75.00	70.00	pad	vrlo slaba
9	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz(uvoz)	kg	105.00	105.00	105.00	bez promene	slaba
10	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	75.00	75.00	75.00	rast	slaba
11	Jabuka (Delišes zlatni)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	80.00	80.00	bez promene	vrlo slaba
12	Jabuka (Gloster)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	75.00	75.00	-	vrlo slaba
13	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	75.00	75.00	75.00	-	slaba
14	Jabuka (Greni Smit)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	80.00	80.00	bez promene	vrlo slaba
15	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	65.00	75.00	75.00	bez promene	vrlo slaba
16	Jabuka (Jonagold)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	85.00	85.00	bez promene	vrlo slaba
17	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	75.00	75.00	75.00	-	vrlo slaba
18	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	65.00	70.00	65.00	-	vrlo slaba
19	Jabuka (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	80.00	80.00	rast	vrlo slaba
20	Jagoda (sve sorte)	Uvoz(Turska)	kg	200.00	220.00	220.00	-	prosečna
21	Jagoda (sve sorte)	Uvoz(Grčka)	kg	270.00	300.00	270.00	rast	prosečna
22	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	130.00	160.00	160.00	bez promene	slaba
23	Kruška (Viljamovka)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	210.00	210.00	pad	slaba
24	Kruška (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	170.00	170.00	pad	slaba
25	Limun (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	120.00	130.00	125.00	pad	dobra

POVRĆE 27.4.2015.-4.5.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	10.00	12.00	10.00	pad	dobra
2	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	100.00	150.00	130.00	pad	prosečna
3	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	200.00	200.00	200.00	rast	slaba
4	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	45.00	50.00	50.00	rast	prosečna
5	Dinja (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	180.00	180.00	pad	vrlo slaba
6	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	90.00	130.00	100.00	pad	prosečna
7	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	90.00	110.00	100.00	pad	slaba
8	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	140.00	140.00	140.00	-	prosečna
9	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	110.00	130.00	120.00	bez promene	dobra
10	Krompir (beli)	Domaće	kg	30.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
11	Krompir (crveni)	Domaće	kg	30.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
12	Krompir (mladi)	Domaće	kg	130.00	140.00	130.00	pad	prosečna
13	Krompir (mladi)	Domaće	kg	120.00	130.00	120.00	rast	prosečna
14	Kupus (mladi)	Domaće	kg	50.00	70.00	65.00	pad	dobra
15	Lubenica (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	160.00	160.00	pad	vrlo slaba
16	Luk beli (mladi)	Domaće	veza	25.00	30.00	25.00	bez promene	prosečna
17	Luk beli (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	260.00	350.00	300.00	pad	prosečna
18	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	23.00	27.00	25.00	bez promene	dobra
19	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	bez promene	dobra
20	Paprika (Babura)	Uvoz(uvoz)	kg	270.00	300.00	300.00	bez promene	vrlo slaba
21	Paprika (ljuta)	Uvoz(Grčka)	kg	350.00	400.00	400.00	pad	slaba
22	Paprika (ljuta)	Uvoz (Mak.)	kg	250.00	300.00	300.00	-	slaba
23	Paprika (šilja)	Uvoz(uvoz)	kg	280.00	300.00	290.00	pad	slaba
24	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	210.00	230.00	210.00	-	prosečna
25	Paradajz (sve sorte)	Domaće	kg	180.00	200.00	200.00	rast	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	13.00	14.00	14.00	bez promene	dobra

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	17.00	19.00	18.00	bez promene	prosečna
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	24.00	26.00	25.00	bez promene	slaba
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	80.00	100.00	90.00	bez promene	prosečna
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	bez promene	prosečna

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	18.00	20.00	19.00	bez promene	dobra
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	23.00	25.00	24.00	bez promene	slaba
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	50.00	60.00	55.00	bez promene	slaba
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	25.00	27.00	26.00	bez promene	prosečna
6	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Domaće	kg	14.00	15.20	15.20	bez promene	prosečna
2	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	14.00	15.20	15.20	-	prosečna
3	Pšenica	rinfuz	Domaće	kg	19.70	21.50	21.50	bez promene	slaba

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Južno-banatski okrug

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	280.00	300.00	300.00	rast	slaba
2	Junad	>480kg	sve rase	210.00	230.00	230.00	rast	prosečna
3	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	120.00	120.00	120.00	rast	vrlo slaba
4	Prasad	16-25kg	sve rase	250.00	270.00	250.00	-	slaba
5	Tovljenici	80-120kg	sve rase	140.00	150.00	150.00	rast	dobra

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Pančevo stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	280.00	300.00	300.00	bez promene	slaba
2	Jarad	sve težine	sve rase	250.00	250.00	250.00	pad	vrlo slaba
3	Prasad	16-25kg	sve rase	250.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna
4	Prasad	<=15kg	sve rase	250.00	260.00	260.00	bez promene	slaba
5	Telad	80-160kg	SM	400.00	400.00	400.00	-	vrlo slaba
6	Tovljenici	80-120kg	sve rase	140.00	150.00	150.00	rast	vrlo slaba

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Prodajem Vladimirca novi tip sa jednim menjačem u dobrom stanju i setvospremač. Tel:467-717.
- Prodajem traktor 577 novi tip sa dva para zadnjih točkova.Tel: 069/668-206.
- Prodajem traktor IMT 578 i dva pluga. Tel: 063/660-748.
- Traktor Volvo bm814, 5450 evra. Tel: 060/471-47-88.
- Belarus T-40, 1500 evra. Tel: 015/450-144.
- IMT 577 DV, 1990. god. u odličnom stanju, 8500 evra. Tel: 063/531-155.
- Prodajem Vladimirca, novi tip sa jednim menjačem u dobrom stanju. Može zamena za Fergusona 533 ili 539. Tel: 467-717.
- Prodajem traktor 577 novi tip sa dva para zadnjih točkova. Tel: 069/668-206.
- Massey Ferguson 3090, 1988. god. u ekstra stanju, 110KS, registrovan, može zamena, 10700 evra. Tel: 063/531-155.
- Rakovica 60, 2500 evra. Rakovica je ispravna potpuno reg je ima nove tablice. Tel: 062/814-62-25.
- Deutz Fahr 6.50, 1985. god. u odličnom stanju, 140KS, zadnje gume nove, registrovan, može zamena, 11500 evra. Tel: 063/531-155.
- Voćarski traktor Agrifarm 550, 13800 evra. Perkins motor 52KS, 4-cilindra, 2200ccm, menjač 12f-12r brzina, mehanički reverzer, kardan se uključuje preko odvojenog kvačila u 3 stepena 540/750 + 12 preko menjača. min. širina 138cm, dužina 260cm, visina do volana 130cm. Tel: 060/630-07-89.
- Motorni traktorčić Gutbrod, od 8KS, benzinac mali potrošač, sa kosom od 88cm (dva noža od po 44cm oštri, travu izbacuje na desnu stranu, ima 3 brzine, motor Briggs-ov, u odličnom stanju. Tel: 064/218-74-00.
- "ALKO" motorna grebenasta kosačica, od 4KS, benzinac, pogon napred i nazad, odlična i dobra za košenje većih travnatih površina, livada, parkova, igrališta, golf terena...otkosa 70 cm. Tel: 064/218-74-00.
- Motokultivator Iseki, 240 evra. Motokultivator je vrhunskog kvaliteta, japanskog proizvođača Iseki. Pogonski motor je Kawasaki koji se odlikuje velikom pouzdanošću u radu i veoma tihim i mirnim radom. Motor je četvorotaktini i troši čist benzin. Tel: 061/1-71-50-38.
- Prodajem Vladimirca novi tip sa jednim menjačem u dobrom stanju i setvospremač. Tel:467-717.
- Ursus C360 1984. god, plug Leopard dvobrazdni, 4500evra. Urađena puna generalna, radio samo 50 sati, ima kabinu, prvi i jedini vlasnik, održavan, uz njega ide plug, drljača četvorokrnlina i prikolica ručne izrade. Sve zajedno 4500 evra. Tel: 060/338-94-30
- Traktor kosačica nova, 1300 evra. Traktor je polovan ali bez ikakvih tragova korišćenja. Bukvalno kao nov. Sve na njemu je fabričko i u savršenom stanju. Na zadnjoj fotografiji se vidi izlazna cev za izbacivanje trave i tu se vidi da mašina nije korišćena. Pogonski motor od 12,5 KS i zahvat noževa 92 cm. Tel: 06-1/171-50-38.
- Traktor Volvo bm814, cena 5450 evra. Traktor u dobrom stanju, sve ispravno. Zamena za kiper kamion do 3500 evra. Za manji traktor i doplata. Moguća kombinacija navedenih. Tel: 060/471-47-88.
- Kombajn Zmaj dvoredni 223, 10000 evra. Berač Zmaj dvoredni 223, 100 jutara obrao, kao nov. Poteznica pozadi za vuču 3 prikolicu pune kukuruza u klip. Čizma ugrađena proširen zadnji točak da ne gazi red. Tel: 066/5-21-81-11.
- Prodajem Vladimirca novi tip sa jednim menjačem u dobrom stanju i setvospremač. Tel:467-717.
- Prodajem traktor 577 novi tip sa dva para zadnjih točkova.Tel: 069/668-206.
- Prodajem setvospremač u dobrom stanju. Tel: 467-717.
- Vladimirac T 25, 1600€. Traktor je u odličnom stanju, hidraulika ispravna, gume sve nove. Tel: 064/000-26-60.
- Prikolica jednoosovinka, kiper, 4 tone nosivosti, 1989. godište, 1200€. Tel: 063/531-155.
- Traktor RX170 u odličnom stanju, a uz traktor i tanjiraču, setvospremač i gruber. Traktor je 12.200 EUR, a u kompletu sve zajedno 20.200 EUR. Tel: 063/217-287.

- Motokultivator Mio standard 4KS, sa priključcima (većina je samogradnja), benzin, gumeni točkovi, cena dogovor. Tel: 062/819-04-39.
- Motokultivator IMT 506, sa motikama i točkovima, 360€. Tel: 064/177-99-12.
- Traktor Volvo bm814, 5.500€. Traktor u dobrom stanju, sve ispravno. Zamena za kiper kamion do 3.500 EUR. Za manji traktor i doplata. Moguća kombinacija navedenih. Tel: 060/471-47-88.

OPREMA

- Prodajem plug, prskalicu, špartač za kukuruz klimler, korpica za traktor, rasipač đubriva. Tel: 622-483 i 066/447-552
  - Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.
  - Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/161-55-09.
  - Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravn. Cena 1.000 evra. Tel:-060/670-36-60.
  - Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.
  - Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.
  - Prodajem krunjač veliki Čakovec, 20 tona na kardan sa elevatorom za šepurike. Sve u radnom stanju, cena po dogovoru. Tel: 064/277-13-05.
  - Berač Zmaj dvoredni 223, 100 jutara obrao, kao nov. Poteznica pozadi za vuču 3 prikolicu pune kukuruza u klip. Čizma ugrađena proširen zadnji točak da ne gazi red, 10000 evra. Tel: 066/521-81-11.
  - Poljomehanizacija - pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.
  - Transporter za kukuruz Lifam 9 m, kao nov. Pune gume bez duvanjanja i treći točak pozadi bez podizanja, lako se kreće, 800 evra. Tel: 066/521-81-11.
  - Plug tri brazde, 1300 evra. Agro-an plug po licenci Landsberg 3x35cm, visina 70cm. Tel: 060/545-75-56.
  - Nodet Gougis GC 4m/žitna sejalicu 4m, automatski markiri, stalni tragovi, extra stanje, uvoz CH. Tel: 064/510-98-66.
- Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75**
- Šestoredni spartač i tarup za repu ispravno kompletno. Tel: 063/766-88-49.
  - Traktorska prikolica, 550 evra. Tel: 065/2-15-84-17.
  - Tanjirača 28 diskova, 550 evra. Tel: 06-4/417-84-11.
  - Prikolica Kikinda 3t, 650 evra. Treba da se postavi daska. Tel: 060/545-75-56.
  - Prodajem setvospremač u dobrom stanju. Tel: 467-717.
  - Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.
  - Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 06-4/161-55-09.
- Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799**
- Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravna. Cena 1.000 evra. Tel:060/670-36-60.
  - Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.
  - Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.
  - Poljomehanizacija - pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.
  - Plug cevasti Češki četvorobrazni 4x30 zahvat,visina gredera 75cm,razmak između glava 80cm,plug je u odličnom radnom stanju. Tel: 061/200-32-17.
  - Prikolica jednoosovinka, kiper, 4 tone nosivosti, 1989. god, 1200 evra. Tel: 063/531-155
  - Sejačica za kukuruz SKPT-4, 400 evra. Sejačica za kukuruz SKPT-4 "OLT Osjek", mehanička četvororedna. Tel: 022/476-092

- Traktorska prskalica, 440 litara., 400 evra. Tel: 022/476-092.
- Spremač Rau 2.20 extra stanje ofarban pre sezone, promenjeno par novih opruga, prodajem zbog kupovine vecceg. Tel: 069/502-35-03.
- Kosačica, rotaciona, 1.35m, Lola, skoro nova, 500 evra. Tel: 063/892-24-33.
- Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.
- Prodajem krunjač veliki Čakovec, 20 tona na kardan sa elevatorom za šepurike.Sve u radnom stanju, cena po dogovoru. Tel: 064/277-13-05.
- Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.
- Poljomehanizacija - pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.
- Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 06-4/161-55-09.
- Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravn. Cena 1.000 evra. Tel:-060/670-36-60.
- Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "BILANS VM"

Trg Vojvodanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450

- Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.
- Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 06-4/161-55-09.
- Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravn. Cena 1.000 evra. Tel:-060/670-36-60.
- Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.
- Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.
- Točak za špartač, 3000 din. Ispravan točak. Tel: 064/233-15-31.
- Dve sušare za duvan 42 i 44 rama na drva, u potpuno ispravnom stanju, cena za obe 3600 evra. Tel: 060/651-63-77.
- Zmaj 485 1987. godište, stranice Zmaj 2 mm, patos 2mm, gume 16 pr. Tel: 063/8-36-98-28.
- Agro-an plug po licenci Landsberg 3x35cm, visina 70cm, 1300 evra. Tel: 060/545-75-56.
- Prikolica Zmaj 6 t kiper, vazdušna i elektro instalacija.Dimenzije 430x210x90, 2300 evra. Tel: 060/545-75-56.
- Transporter za kukuruz Lifam 9 m, kao nov. Pune gume bez duvanjanja i treći točak pozadi bez podizanja, lako se kreće, 800 evra. Tel: 066/521-81-11.
- Cisternu metalnu zapremine 3000l korišćena za navodnjavanje, 650evra. Tel: 064/145-44-30.
- Nodet Gougis GC 4m/žitna sejalicu 4m, automatski markiri, stalni tragovi, extra stanje, uvoz CH. Tel: 064/510-98-66.
- Berač za kukuruz Zmaj 214 jednorodni, 1983. god. u ispravnom stanju, 1900 evra. Tel: 063/531-155.
- Prodajem špediter Dubrava. Tel: 061/325-30-90.
- Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 06-4/161-55-09.
- Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravn. Cena 1.000 evra. Tel:-060/670-36-60
- Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.
- Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.
- Poljomehanizacija - pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.
- Prodajem krunjač veliki Čakovec, 20 tona na kardan sa elevatorom za šepurike.Sve u radnom stanju, cena po dogovoru. Tel: 064/277-13-05.

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja. Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

- Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.
- Horizontalni transporter. Trofazni motor sa 3 ks sa zaštitom. Proizvođač Mašinogradnja Ada. Proizveden 17.10.2007. Tel: 064/397-30-67.
- Rasturivač za stajnjak, 1300€. Tel: 064/296-37-99.
- Sušara za žitarice, kapaciteta 5000kg. Gorionik od 55kW, na dizel, 3.200€. Tel: 064/821-13-30.
- Prekrupač, proizvođač Osijek, u solidnom stanju, Indijja. Tel: 062/819-04-39.
- Krunjač prekrupač Poljostroj Odžaci, trofazni, malo korišćen. Ninoslav Zdravković, Banja Vrdnik. Tel: 160€.

- Prodajem dvosoban stan u naselju KPD. Tel: 064/612-31-88.
- Prodajem nov jednoiposoban stan kod Zmajevke škole, lift, CG, drugi sprat. Tel: 063/32-12-55.
- Njiva-bašta, površine 40 ari 1.a klase, nalazi se u sremskom selu Platičevu. Parcela se nalazi neposredno ispod kućnih placeva, te je, zbog blizine, izuzetno pogodna za sve vrste proizvodnje, a naročito za povrtarstvo, voćarstvo i farme. Tel: 064/319-82-23.
- Prodajem u jednoj celini dve njive pored glavnog puta u Brestaču, uknjiženo, vlasnik 5h. cena 12.000 evra. Tel:064/430-23-16
- Prodajem neizgrađeno građevinsko zemljište, oranica, Vladimira Nazora u Šidu, 26,34 ara. Tel: 063/853-25-70.

Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. Mob: 063/592-235

- Povoljno prodajem staru kuću od čvrstog materijala u Obrežu opština Pećinci sa placem oko 50 ari. Tel:064/539-38-56 i 022/592-213.
- Prodajem plac u centru Novih Banovaca 12 ari. Tel: 060/730-87-97.
- Kupujem 5 jutara zemlje na području Srema. Tel: 060/507-06-52.
- Prodajem plac 5,5 ari u Mačvanskoj Mitrovici gradsko građevinsko zemljište, privatna svojina. Tel: 060/615-04-15
- Prodajem kuću u Lačarku 109m2 na placu 24 ara. Tel: 626-025.
- Prodajem kuću u Ležimiru sa 19,5 ari placa, voćnjak, vinograd, drugi vlasnik, struja, voda, cena po dogovoru. Tel: 064/082-71-40.
- Prodajem plac u centru Novih Banovaca, 12 ari. Tel: 060/730-87-97.
- Prodajem kuću 150m3u Šidu, istok, nova , cena 65.000 evra. Tel: 063/516-080.
- Prodajem u jednoj celini dve njive pored glavnog puta u Brestaču, uknjiženo, vlasnik 5h. cena 12.000 evra. Tel:064/430-23-16.
- Njiva-bašta, površine 40 ari 1.a klase, nalazi se u Platičevu. Parcela se nalazi neposredno ispod kućnih placeva, te je, zbog blizine, izuzetno pogodna za sve vrste proizvodnje, a naročito za povrtarstvo, voćarstvo i farme. Tel: 064/319-82-23.
- Prodajem kuću u Divošu sa ½ ha zemlje ulica Fruškogorska 37. Tel: 022/661-199 i 065/366-11-99.
- Prodajem kuću ulica Ravanička u Sremskoj Mitrovici. Tel: 610-723.
- Povoljno prodajem staru kuću od čvrstog materijalau Obrežu opština Pećinci sa placem oko 50 ari.Tel: 064/539-38-56 i 022/592-213.
- Prodajem plac u centru Novih banovaca 12 ari. Tel: 060/730-87-97.
- Prodajem kuću 95m2 u Lačarku ili menjam kuću za stan u Sremskoj Mitrovici. Tel: 064/563-92-06.
- Prodajem dve kuće Ticanova 85 i Mala Slavonija Nikole Tesle . CG, opremljene. Tel: 630-435.
- Primam kućenicu na stan sa upotrebom kuhinje i kupatila. Tel: 061/246-33-89.
- Izdajem poslovni prostor 30m2 plus magacin 30m2, Save Šumanovića 7, Šid, povoljno. Tel: 064/215-82-17.
- Izdajem nov lokal 28m2 preko puta suda sa parkingom. Tel: 063/504-473.
- Hitno prodajem dvoiposoban stan u naselju Dekanac 4 sprat 59m2, CG, terasa, cena 24.000 evra. Tel: 063/321-255.
- Izdajem lokal u Lačarku, Branko. Tel: 064/615-16-82.

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVI, LOKALI

- Prodajem kuće u Šašincima, Save Zdelara 38, druga kuća Svetozara Miletića 92a, 28 ari bašte i jutro zemlje. Zainteresovani doći lično na adresu Save Zdelara 38 Šašinci.
- Prodajem dvorišni stan polunamešten 48m2 u Sremskoj Mitrovici. Čukovac 6. Tel: 627-926 i 064/400-23-96.
- Prodajem neizgrađeno građevinsko zemljište, oranica, Vladimira Nazora u Šidu, 26,34 ara. Tel: 063/853-25-70.
- Prodajem u jednoj celini dve njive pored glavnog puta u Brestaču, uknjiženo, vlasnik 5h. cena 12.000 evra. Tel:064/430-23-16.
- Prodajem njivu 72 ara treće klase povoljno i šumu 22,33 ara treće klase poljane oboje u Nočaju. Tel: 062/440-047.
- Izdajem dvosoban nenamešten stan sa kuhinjskim elementima stambeno naselje Stari most . Tel: 060/080-53-31.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 1.500,00 dinara

Svakog drugog petka na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta 615-200

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

• Prodajem baliranu detelinu sladištena ispod krova. Tel: 063/733-88-55.

• Prodajem domaću rakiju šljivovicu, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem seme graorice, mešana graorica i zob, stočni grašak Angela. Tel: 063/808-61-79.

• Pregoreli stajnjak i stajnjak goveda kao i 150 bala slame, 1 evro. Tel: 065/413-14-52.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seče se posle tri godine. Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem domaću rakiju šljivovicu, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.

• Polen izuzetnog kvaliteta. Godina proizvodnje 2014. Pčelinjak se nalazi na obroncima Fruške Gore okružen šumom sa jedne i livadama sa druge strane. Polen šaljem brzo po poštom na vašu adresu. Tel: 060/711-25-55.

• Ovcije đubrivo povoljno. Tel: 063/126-57-68.

• Preko 300 vrsta semena iz naše bašte, organska, domaća. Sve kesice su po 60 dinara. Katalog mogu poslati na email. Slanje semena je moguće na celoj teritoriji Srbije. Tel: 064/667-35-40.

• Prodajem jednogodišnje sadnice brzo rastućeg drveta Paulownia Elongata. Cena po dogovoru količinski popust. Tel: 064/970-35-07.

• Prodajem baliranu detelinu sladištena ispod krova. Tel: 063/733-88-55.

• Prodajem seme graorice, mešana graorica i zob, stočni grašak Angela. Tel: 063/808-61-79.

• Prodajem traktor 577 novi tip sa dva para zadnjih točkova. Tel: 069/668-206.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta. Seče se posle tri godine. Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem domaću rakiju šljivovicu, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.

• 2.5 god stare sadnice aronije oko 60cm visine, 250din. Tel: 062/966-55-35.

• Prodajem sadnice „Godži Tibetanc“ najhrana godine u svetu. Tel: 670-232.

• Prodajem domaću rakiju šljivovicu, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.

• Prodajem seme graorice, mešana graorica i zob, stočni grašak Angela. Tel: 063/808-61-79.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

USLUGE, POSLOVI

• Vodoinstalaterski radovi, kvalitetno i povoljno. Tel: 064/22-42-197.

• Čerupanje i klanje pilića, dolasim na kućnu adresu. Tel: 064/119-51-89 i 063/731-94-46

• Uslužno vršim sve vrste selidbi i kombi prevoz do 3,5 tone u zemlji ili inostranstvu. Tel: 065/631-11-22 Braca.

• Selidbe kombi prevozom do 3,5 tone. Tel: 064/290-03-86.

• Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

• Iskusna žena čuvala bi decu. Tel: 066/438-101.

• Vršim popravku gasnih šporeta i roštilja. Tel: 063/583-944.

• Dajem časove nemačkog i engleskog jezika, radim pripremu na institut Gete. Tel: 060/306-44-42.

• Vodoinstalaterski radovi, kvalitetno i povoljno. Tel: 064/22-42-197.

• Radim sve fizičke poslove. Tel: 630-398 i 064/217-80-72.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

• Prodajem 20 jarića starih mesec dana. Tel: 064/123-96-41.

• Prodajem kravu crno beli holštajn, steona. Tel: 069/668-206.

• Prodajem iznošene koke nosilje, Regodić Sremska Mitrovica. Tel: 022/631-221 i 069/652-214.

• Prodajem jagance za tov ili klanje, 2 muška i 3 ženska, od 24-26kg (uslužno klanje). Cena 3 eura/kg. Tel: 065/956-95-64.

• Ovan 400 EUR i muško jagnje 200 EUR za priplod. Oboje umatičeni. Tel: 065/956-95-64.

• Suprasna krmača. Teška oko 130-140 kilograma. Termin prašenja 23-27 jun, 250 evra. Tel: 064/128-10-72.

• Ovgododišnje i prošlogodišnje guske 28 komada i mali guščići 21 komad. Tel: 063/244-265.

• Menjam 7 sjajnijih ovaca, ovna godišnjaka i žensko jagnje za auto. Tel: 065/438-41-41.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...

• Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“

SREMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob:063/8526-021
E-mail:poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

• 6 koza starosti 1-3 godine. Cena po dogovoru. Tel: 062/240-106

• Muško tele staro 7 nedelja. Cena po dogovoru. Tel: 062/240-106

• Ženke kunića starosti od 3 do 6 meseci (5-10 EUR komad), kao i skotne ženke (12.5 EUR komad). Tel: 065/956-95-64.

• Jaganjci ili de frans, 1 evro. Tel: 069/204-71-05.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

• Hajkom i panon beli kunići, 500 dinara. Tel: 064/128-10-72.

• Jarac star godinu dana. Mešanac je, bez rogova. Tel: 060/148-76-99.

• Prodajem kravu crno beli holštajn, steona. Tel: 069/668-206.

• Dva muška alpina jareta starosti 3 meseca i težine 25 kilograma hranjeni mlekom i prekrupom za priplod i klanje, 300 dinara. Tel: 065/455-72-80.

• Lipicaner pastuv, 550 evra. Hitno radi odlaska u inostranstvo. Tel: 064/233-83-22.

• Pet koza i četiri jareta, cena po dogovoru. Tel: 060/375-62-57.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

• Jarac je star 1 god plodn je ima potomstvo alpske rase., 100 evra. Tel: 060/365-30-61.

• Telad. Tel: 063/766-99-99.

• Prodajem 20 jarića stare mesec dana. Tel: 064/123-96-41.

• Prodajem kravu crno beli holštajn, steona. Tel: 069/668-206.

• 20 ovaca rase Virtemberg. Ovce su umatičene i markirane. Cena od 120-150 evra. Tel: 064/361-62-80.

• Odličan i proveren priplodni ovan, u odličnoj kondiciji, sve ovce koje su bile sa ovim ovnom su imale po 2 jagnjeta. U obzir dolazi i zamena za ovce i dogovor oko cene. Nije umatičen. Star 24 meseca, 2 evra/kilogram, a ima između 130-150kg. Tel: 065/455-72-80.

• Ovan 400 evra i muško jagnje 200 evra za priplod. Oboje umatičeni. Tel: 065/956-95-64.

• Kobila bela lipicanerka sa ždebetom, 2000 evra. Tel: 061/685-92-30.

• Steone krave, omatičene. Tel: 064/256-44-24.

• Alpska koza, 150 evra. 4 jarenje nije za pašu bila za jaslama. Tel: 064/128-10-72.

• Koza stara 2 godine, muze se. Tel: 062/240-106.

• Alpska koza, 150 evra. 4 jarenje jarila po troje dobra mlekulja, može zamena za odraslu živinu. Tel: 064/128-10-72.

PLASTENICI, STAKLENICI

• Staklenik površine 8x4m, sa policama duž celog staklenika u 3 reda. Debeljina cevi je 3x4cm. Staklenik je iz 10 delova. Ima 4 prozora sa strana i vrata. Tel: 063/806-79-52.

• Staklenik površine 8x4m, sa policama duž celog staklenika u 3 reda. Debeljina cevi je 3x4cm. Staklenik je iz 10 delova. Ima 4 prozora sa strana i vrata. Tel: 022/326-715.

PČELARSTVO

• Sedam novih Dadenblat košnica sa pčelama, 150 evra. Plodište za 12 ramova 42.5 x 27. Polunastavci po dva tela sa 10 ramova (veće rastojanje između njih), Matična rešetka od okrugle žice. Poklopna daska 10x10. Pod sa mrežom protiv varoe. Australijske stege svih delova. Tel: 064/686-06-70.

• Košnice LR i DB i ramovi za košnice sa američkim razmakom, postoji mogućnost i pojedinačno delovi. Cena ramova 30din rifuzno a ukovani 40din. U ponudi su i podnjace za sakupljanje polena. Tel: 064/915-77-42.

• Košnice sa pčelama, mera djerzon ram 40x25cm. U odličnom stanju, kao novi. Tel: 063/760-10-15.

KUĆNI LJUBIMCI

• Prodajem hajkom kunice na veliko i malo svih uzrasta, od mesec dana pa do skotnih ženki.

• Prodajem i meso kunica po dogovoru. Cena 500 dinara po mesecu starosti. Tel: 063/564-166.

• Hajkom i panon beli kunići. Cena po mesecu starosti 500 dinara, ima od 1, 2 i 4 meseca. Tel: 064/128-10-72.

• Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Tel: 064/281-12-12 i 064/371-73-90.

• Prodajem odrasle japanske guske. Tel: 022/325-232.

• Poklanjam mačku i mačić sijamskog porekla. Tel: 641-193 i 062/641-193.

• Prodajem bele puline. Tel: 060/441-4055

• Prodajem štence bišona i pulina. Tel: 022/710-400, 063/8251-526

• Prodajem štence kratkodlakog ptičara. Tel: 022/716-200

• Kupujem štene rotfajlera. Tel: 022/472-155

• Sibirski haski, ekstra štenad. Tel: 065/6573-857

MOTORNA VOZILA

• Prodajem ladu limuzinu 1300 ispravna, cena 200 evra. Tel: 022/553-570 i 060/553-35-70.

• Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32. • Prodajem Fiat Kroma 2005. godište 1900 kubika, 150 KS, automatik u odličnom stanju. Tel: 063/852-60-21.

• Prodajem Zastavu 101 godina proizvodnje 2004, registrovana. Tel: 069/625-379

• Prodajem Fiat Kroma 2005. godište 1900 kubika, 150 KS, automatik u odličnom stanju. Tel: 063/852-60-21.

• Prodajem Opel Astu 2.0 registrovana u odličnom stanju. Tel: 063/562-884.

• Prodajem Euro kuku za Astru G. Tel: 060/661-21-81.

• Prodajem zastavu yugo skala pikap, 2003. godište. Očuvan. Indija. Tel: 022/551-290.

• Prodajem fiću, 1985. godište objavljen. Tel: 670-711.

• Deutz Fahr 6.50. Cena 1.1500 evra, 1985. god, u odličnom stanju, registrovan, zadnje gume nove, može zamena. Tel: 063/531-155.

• Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32.

• Prodajem Opel Korsu godina proizvodnje 1998, registrovan godinu dana. Tel: 064/370-45-93.

• Prodajem "hundai matrix" 1,5 SRDI, 2002. godište, bez ulaganja registrovan do marta 2015. odličan. Tel: 065/442-91-93. Zvatl uveče.

• Prodajem Pežo 206 1.1 benzin, godina proizvodnje 2001. Tel: 063/321-255

• Prodajem Ford KA godina proizvodnje 2002, registrovan u ispravnom stanju cena 1700 evra. Tel: 022/681-502

• Prodajem „Pasat“ godina proizvodnje 2001, 1.9 TDI ocarinjen. Tel: 065/271-19-80.

• Prodajem Reno Megan godina proizvodnje 2003, 1.4 benzin ocarinjen sva oprema. Tel: 066/974-12-68.

• Prodajem pežo 106, 1.1 benzin, godina proizvodnje 2001. ocarinjen, cena 1500 evra fiksno. Tel: 064/495-73-26.

RAZNO

• Prodajem 500kg plavog kamena Zorka Šabac kristal, cena 330 dinara/kg za povrtlare i vinogradare. Za Poljoapoteke popust 10 posto na celu količinu. Tel: 063/611-257 i 015/774-15-86 Ljuban.

• Prodajem frižider na butan, prekrupačnel uređaj za kontrolu svetla. Tel: 631-320.

• Prodajem kavez za koke nosilje tacnaš, automatske pojilice, cena 240 evra. Tel: 063/771-68-64.

• Biljne kapi divljeg krastavca Ecballium elaterium, pomoćno sredstvo za čišćenje sinusa. Tel: 061/289-11-56.

• Prodajem Euro kuku za Astru G. Tel: 060/661-21-81.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta. Seče se posle tri godine. Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Potrebna sezonska radna snaga za rad u Crnoj Gori Budva (kuvari, pekari, pica majstori, pomoćno osoblje, mesari) smeštaj i hrana obezbeđena. Tel: +381-67-345-887.

Prodajem Opel Kadet, kocka 1,2, godište '83., benzin-plin, povoljno. Tel: 064/14-69-263

• Prodajem frižider na butan, prekrupačnel uređaj za kontrolu svetla. Tel: 631-320.

• Prodajem 500kg plavog kamena Zorka Šabac kristal, cena 330 dinara/kg za povrtlare i vinogradare. Za Poljoapoteke popust 10 posto na celu količinu. Tel: 063/611-257 i 015/774-15-86 Ljuban

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem kavez za koke nosilje tacnaš, automatske pojilice, cena 240 evra. Tel: 063/771-68-64.

• Biljne kapi divljeg krastavca Ecballium elaterium, pomoćno sredstvo za čišćenje sinusa. Tel: 061/289-11-56.

• Prodajem krunjač veliki Čakovec, 20 tona na kardan sa elevatorom za šepurike. Sve u radnom stanju, cena po dogovoru. Tel: 064/277-13-05.

• Prodajem Euro kuku za Astru G. Tel: 060/661-21-81.

• Kazan za pečenje rakije, od 100l. Kao nov, prevrtač. 650 evra. Tel: 063/404-079.

• Linija kavez za 360 koka nosilja, sa trakama. Tel: 064/651-10-27.

• Drvo života, 6.000 dinara. Staro preko 20 godina. Tel: 068/412-60-88.

• Šasijski od prikolice Kikinda 3t, 550 evra. Tel: 060/545-75-56.

• Vezovi i ramovi za bikove i krave. Tel: 064/233-15-31.

Najkvalitetnije nove muzilice za krave, koze ili ovce. Garancija na aparate iznosi 18 meseci kao i obezbeđen servis. Tel: 065/439-02-12.

• Krunjač za kukuruz, trofazni 3kW, bubanj širine 400mm, 800 evra. Tel: 022/476-092.

• Hranilice za svinje. Hranilice su od prohroma cele, isključivo za mokar tov. Tel: 064/486-58-19.

• Mlin Sip slovenački, 500 evra. 4kw motor trofazni. 100% ispravan. Malo radio. Tel: 065/200-61-63.

• Prodajem frižider na butan, prekrupač i uređaj za kontrolu svetla. Tel: 631-320.

• Biljne kapi divljeg krastavca Ecballium elaterium, pomoćno sredstvo za čišćenje sinusa. Tel: 061/289-11-56.

• Prodajem kavez za koke nosilje tacnaš, automatske pojilice, cena 240 evra. Tel: 063/771-68-64.

• Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem Euro kuku za Astru G. Tel: 060/661-21-81.

• Inkubator za leženje pilića marke Simplex. Kapacitet inkubatora predvaljaonika 13000 a valjaonika 4000 komada jaja nedeljno. U odličnom stanju, spreman za rad. Tel: 064/616-76-89.

• Gumeni prsti za čerupaljke, 18 din. Izrađeni od kvalitetne gume 50-37, po želji može i u boji. Tel: 063/778-07-79.

• Prodajem prekrupač, frižider na butan. Tel: 631-320.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta. Seče se posle tri godine. Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem kavez za koke nosilje tacnaš, automatske pojilice, cena 240 evra. Tel: 063/771-68-64.

• Biljne kapi divljeg krastavca Ecballium elaterium, pomoćno sredstvo za čišćenje sinusa. Tel: 061/289-11-56.

• Hranilice za svinje. Hranilice su od prohroma cele, isključivo za mokar tov. Tel: 064/486-58-19.

• Džambo vreće raznih nosivosti: 600, 1000, 1100, 1200kg. Vreće su od granulata plastike. Tel: 062/111-69-13.

• Drvo života, 150€. Staro skoro 20 godina. Tel: 062/319-760.

• Filadendron, 10000din. Tel: 062/319-760.

• Prodajem kazan za rakiju (prevrtač) od 100 L sa mesaljkom i tabarkom od 500L. Kazan u odličnom stanju. Tel: 022/322-015.

• Vezovi i ramovi za bikove i krave. Tel: 064/233-15-31.

• Kolica na dva točka nosivost 300kg, 80€. Ručno pravljena, u odličnom stanju. Tel: 063/823-02-14.

• Drvena burad za vino

ŠID • KLUB ODGAJIVAČA SPORTSKIH GOLUBOVA PISMOÑOŠA "ŠID 2006"

Najteže je kad se golub ne vrati kući

- Uslovi za takmičenja golubova su precizno određeni. Svaki ima svoj čip i doletne antene koje očitavaju vreme njegovog povratka kući sa mesta puštanja. Takmiče se na pet kratkih staza od 100 do 400 kilometara, pet srednjih koje iznose od 300 do 600 kilometara i četiri duge staze od 500 do 700 kilometara – kaže **Nedeljko Bogdanović**, predsednik Kluba odgajivača sportskih golubova pismoñoša "Šid 2006"

V eć skoro punu deceniju u Šidu postoji i radi Klub odgajivača sportskih golubova pismoñoša "Šid 2006", na čijem čelu se nalazi jedan od njegovih osnivača, dugogodišnji golubar **Nedeljko Bogdanović**.

- Ja sam još kao dete, dok sam živeo u Hrvatskoj, imao svoje golubove. Iako ih moji roditelji nisu držali, uspeo sam da ih nabavim preko nekih prijatelja i odmah sam krenuo da se takmičim sa njima. Kada sam se doselio u Šid nastavio sam sa svojim hobiem i 2006. godine, zajedno sa nekoliko ovdašnjih ljubitelja golubarstva, osnovali smo zajedničko udruženje Klub odgajivača sportskih golubova pismoñoša koje trenutno broji 12 članova. Sa našim golubovima učestvujemo redovno na svim takmičenjima, sa kojih se gotovo uvek vratimo sa nekim peharom. Uslovi za takmičenja golubova su precizno određeni. Svaki ima svoj čip i doletne antene koje očitavaju vreme njegovog povratka kući sa mesta puštanja. Takmiče se

Šidski golubari sa osvojenim peharima

na pet kratkih staza od 100 do 400 kilometara, pet srednjih koje iznose od 300 do 600 kilometara i četiri duge staze od 500 do 700 kilometara

ra najkraće vazdušne udaljenosti od kuće. Ukoliko su vremenski uslovi idealni, golub razdaljinu od 170 kilometara preleti za dva sata, a diže se do 300 metara u visinu – objašnjava **Nedeljko Bogdanović**, golubar iz Šida, dodajući da je najteži momenat za svakog od njih kad se golub nakon leta ne vrati kući.

Jedan od najstarijih članova ovog Kluba je 65-godišnji **Jovica Janjić**. Kaže da se golubarstvom bavi „od kako zna za sebe“ i dodaje:

- Tata je držao golubove, ali ne pismoñoše nego gušane, pa sam se ja još sa tri godine penjao na tavan da ih gledam, jer su se legli odmah pored tavanskih vrata. U mojim prvim sećanjima nosim upravo sliku na te golubove i jedva sam čekao da malo porastem pa da imam svoj golubarnik. Sada držim i gušane i poštare, a najviše mi prija da svoje slobodno vreme provodim napulju sa njima, oni su mi glavna razonoda. S obzirom da sam penzioner, nemam mogućnosti da ulažem mnogo u njih da bih ih spremao za takmičenje, nije mi važno da li će biti prvi ili poslednji, zadovoljan sam kad mi se moj golub vrati, poljubim ga svaki puta kada nakon leta dođe kući.

Ljubav prema ovim pticama Jovica je preneo na svog mlađeg brata **Dušana Janjića** koji je takođe dugogodišnji golubar, a u Klubu je aktivan poslednjih pet godina.

- Od brata je sve počelo, on me je nagovorio da i ja držim golubove. Ta ljubav se „primila“ i na mene, tako da sam već prve godine imao dobre rezultate na takmičenjima i to sa mladim golubovima. Ipak, smatram da sam još uvek neiskusnik da bih mogao da uđem u neku ozbiljnu konkurenciju sa zrelim golubovima, jer to nije baš tako lako kako se možda čini onome ko se ne bavi time. Nije to samo treniraj i pusti, nego su bitni i ishrana, prostor, nega, motivacija... Ipak, meni je od svega najvažnije da na lep način provodim

Gnezda sa mladima

Nedeljko Bogdanović, predsednik Kluba

svoje slobodno vreme, jer su golubovi lepe ptice, one su simbol mira, pa me druženje sa njima veoma opušta i smiruje. Godišnje imam u proseku oko 150 golubova, a svoju ljubav prema ovim pticama preneo sam i na sina. Nas dvojica ih držimo zajedno, ali ipak tačno znamo koji je čiji golub, jer svaki od njih ima svoj čip, mada ja već imam toliko iskustva da čim golub doleće mogu još u vazduhu da poznam čiji je – priča **Dušan Janjić** i napominje da, kao i u svakom sportu, tako i između golubara postoji pozitivan rivalitet, pa tako i između njega i njegovog sina **Borivoja**, koji potvrđuje očeve reči.

- Gledao sam oca i strica kako uživaju u svom hobi, pa sam poželeo i ja time da se bavim. Tata mi je na poklon dao pet golubova i sada ih imam 12. Maksimalno sam im posvećen jer mi je cilj da premašim očeve rezultate. Za sada tri moja goluba imaju po dva plasmana na takmičenjima, tako da se nadam da ću sledeće godine uspeti da budem bolji učenik od svog učitelja – kroz osmeh kaže **Borivoj**, dodajući da mu otac ne otkriva baš sve tajne svog hobija, nego mora da gleda i da „krade“, kako od njega tako i od strica Jovice.

Sekretar Kluba **Dragan Momirović** ovim hobiem se bavi još od 1978. Za svoj prvi par srpskih letača dao je tenski reket, a godinu dana kasnije počeo je da drži i pismoñoše.

- Zajedno sa **Nedeljkom** bio sam među osnivačima ovog Kluba koji traje evo već skoro punu deceniju. Sa mladima imam trenutno ukupno oko 150 golubova. Rezultati koje sam postizao u takmičarskom delu nisu mi važni, nego mi je najbitnije opuštanje koje mi druženje sa njima donosi. Inače, ovo uopšte nije jeftin hobi, jer su treninzi i oprema skupi, lekovi, takmičenja, a i hrana za golubove je skupa. Ukoliko hoćete rezultate, onda hranu morate nabavljati iz inostranstva, pošto je tamo najkvalitetnija. Recimo, onome ko je ozbiljno posvećen ovom hobi, za održavanje 50 golubova potrebno je oko 600 evra godišnje – kaže **Dragan Momirović**, dodajući da je šidski Klub prošle godine u konkurenciji od 90 klubova po svojim uspesima bio na 19-tom mestu u državi.

S. Mihajlović
Foto: M. Mileusnić

Golub spreman za poletanje

Pismoñoše "vide" magnetna polja

Golubovi, pogotovo pismoñoše, veoma su inteligentne životinje kojima čovek duguje ogromnu uslugu naročito u ratnim godinama kada su pisma i ratne poruke prenosili sa neverovatnih razdaljina i tako sačuvali veliki broj ljudskih života.

Svi podaci govore o principu "povratka kući", kao najrealnijem "GPS" sistemu kod golubova pismoñoša. Naučnici su analizom ustanovili da golubovi pismoñoše "vide" linije magnetnog polja zemlje, pa koristeći tu sposobnost, uz izuzetno dobro pamćenje pejzaža, voznih pruga, autoputeva i reljefa, uvek se uspešno vraćaju kući. Koristili su se za razmenu obaveštajnih podataka između Poljske, Nemačke i Britanije, ali dešavalo se i da na ratištu, kad

zakaže radio, i svaka druga moguća komunikacija, poruka koju su oni odneli spasi celu opkoljenu jedinicu. Zbog ovoga su mnoge pismoñoše nakon rata čak dobile posebno odlikovanje.

Oni romantičniji ljubitelji ptica veruju da pisma prenose samo mužjaci. Naime, prema njihovim ubeđenjima mužjaci neko vreme borave sa svojom odabranicom dok se ne zaljube. Zatim ih rastave prebacujući ženu na adresu gde bi trebalo pisma da stižu. Nakon toga, golub se nosi na drugi "kraj linije" odakle će se pisma slati. Kada dođe taj trenutak, zaljubljeni golub pismoñoša leteće u susret svojoj dragoj zbog koje može preleteti zavidnu kilometražu po svakakvim vremenskim uslovima.